Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

Тошкент ҳақиқати

РЎЗНОМА 1928 ЙИЛ 11 ДЕКАБРДАН ЧИҚА БОШЛАГАН

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ВИЛОЯТ ҚЎМИТАСИ, ХАЛҚ ДЕПУТАТЛАРИ ТОШКЕНТ ВИЛОЯТ КЕНГАШИНИНГ БОШ НАШРИ

● № 95 (10.091). ● 1991 йил 21 май ● сешанба Баҳоси 8 тийин.

Партия обрўсини иш билан мустаҳкамлайлик

КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, КПСС Марказий Комитетининг котиби О. С. Шенин 15—18 май кунлари Ўзбекистонда бўлди. У жумҳурият ҳаёти, Ўзбекистон Компартиясининг, жойлардаги партия ташкилотларининг фаолияти билан танишди. Иқтисодиётнинг бозор муносабатларига ўтиш даврида аҳолини ижтимоий ҳимоя қилиш вазифаларини ҳал этиш, ижтимоий-сиёсий ва ижтимоий-иқтисодий турмушда юз бераётган жараёнларга партия ташкилотларининг таъсирини кучайтириш билан боғлиқ бўлган яқин кунларга ва истиқболга мўлжалланган режалар билан қизиқди.

О. С. Шенин Тошкент ва Самарқанд шаҳарларидаги, Тошкент ва Самарқанд вилоятларидаги бошланғич партия ташкилотларида ва меҳнат жамоаларида бўлди. Коммунистлар, меҳнаткашлар билан суҳбатларда турмушнинг турли соҳаларини янгилаш, КПСС XXVIII съезди ва Ўзбекистон Компартияси XXII съезди қарорларини бажариш, жумҳурият коммунистлари Ҳаракат дастурини амалга ошириш билан боғлиқ муаммолар ўртага қўйилди.

КПСС Марказий Комитетининг котиби Ангренда бўлди, табиий офатдан зарар кўрган Жигаристон қўрғонига борди. У ҳалок бўлганларнинг оилаларига КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси номидан чуқур таъзия билдирди, янги қўрғон қурилаётган жойни бориб кўрди.

КПСС Марказий Комитетининг котиби Тошкентда В. И. Ленин ҳайкали пойига гуллар қўйди.

О. С. Шенин 18 май куни жумҳурият, Тошкент шаҳри ва Тошкент вилояти партия фаоллари билан учрашувда нутқ сўзлади.

Учрашувда КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи котиби, жумҳурият Президенти И. А. Каримов ҳам нутқ сўзлади.

КПСС Марказий Комитети ва Марказий назорат комиссиясининг апрель ойида бўлиб ўтган қўшма пленуми якунлари батафсил таҳлил қилинди.

Ўзбекистон Компартияси ўтказаётган қатъий, жўшқин ва изчил сиёсат мавжуд қийинчиликларнинг бартараф этилишига ишонч бағишлаётгани таъкидлаб ўтилди. Яхши меҳнат кайфияти, танг вазиятдан тезроқ чиқиб олишга интилиш — Ўзбекистонда ижтимоий ва сиёсий вазиятни барқарорлаштириш натижасидир.

Мамлакатда иқтисодий ажрамачилик тўлқини бошланган, сиёсий кучларнинг бир-бирига қарама-қаршилиги давом этаётган ҳозирги пайтда Ўзбекистон иқтисодий кўрсаткичларнинг пасайиб кетишини тўхтатиб қола олди. Бунда партия комитетлари ва бошланғич партия ташкилотларининг иши муҳим аҳамиятга эга бўлди. Партия ташкилотларининг кўпи бир неча минтақаларда коммунистлар тутган йўлга қўшилмадилар, иқтисодиётга таъсир ўтказишдан ўзларини четга олмадилар, меҳнат жамоаларининг ишончини, ҳурматини йўқотмадилар. Бу Ўзбекистон Компартияси ўтмишдаги хатоларини диққат-эътибор билан таҳлил қилиб, уларни тан олгани, бу ҳақда халққа рўй-рост гапиргани натижасидир. Бинобарин халқ ҳам партияга ишонди.

Ўзбекистон партия комитетлари ва партия ташкилотлари долзарб вазифалар мажмуини ҳал қилишда ўз кучларини қайси соҳаларга қаратишни аниқлаб олдилар. Халққа эртанги кунга ишонч бағишлайдиган кучли ижтимоий сиёсат ана шундай соҳалардан биридир. Иттифоқ Шартномасининг имзоланиши гражданлар осойишталигининг сўзсиз шарти бўлади, жумҳурият аҳолиси референдумда шундай иттифоқ учун овоз берди.

Бозор муносабатларига ўтиш жамиятнинг мулкий жиҳатдан чуқур табақаланишига, меҳнаткашларнинг ижтимоий ғалабалари тугатилишига олиб бормайдиган, аниқ бошқариладиган тусда бўлиши лозим — коммунистларнинг фикри ана шундай. Ўзбекистон партия ташкилоти ҳаракат дастурини қабул қилаётганда устивор йўналишларни, хусусан аҳолини иш билан таъминлаш каби энг муҳим муаммолардан бирини ҳал қилишни аниқ белгилаб олди. Ижтимоий жиҳатдан ҳимоя қилиш дастури амалга оширилмоқда. Бир мисол диққатга сазовордир — яқинда бўлиб ўтган Наврўз байрами чоғида коммунистлар хайрия ва меҳр-мурувват тадбирларида фаол қатнашдилар — тўпланган анчагина маблағ камбағалларга, қарияларга, кўп болали оилаларга ёрдам беришга ажратилди.

Ана шундай аниқ-равшан ишлар партиянинг, унинг ҳар бир аъзосининг обрўсини мустаҳкамламоқда. Натижада Ўзбекистон Компартияси, ички сиёсий ва иқтисодий вазиятнинг мураккаблигига қарамай бозор муносабатларига ўтиш даврида ижобий тажриба тўплади. У ўз сафларини мустаҳкамлаш юзасидан катта иш олиб бормоқда, шу сабабли партия билетларини ўз ихтиёри билан топшираётганлар сони жуда кам. Бу тажриба бошқа партия комитетларига ҳам фойдалидир.

Меҳнат жамоалари учун кучли меҳнат омилларини вужудга келтириш, товар ишлаб чиқарувчиларга эркинлик бериш ва шу билан бир вақтда меҳнат интизомини мустаҳкамлаш — ишлаб чиқаришдаги таназзулни бартараф этиш ва ишлаб чиқариш ҳажмини оширишнинг муҳим омилларидир. Демократия бошбошдоқлик билан, ошкоралик митингбозлик билан, фикрларнинг хилма-хиллиги сусткашлик ва интизомсизлик билан чиқиша олмайди, деб таъкидланди учрашувда.

Учрашувда ҳозирги пайтда партиянинг ўзида юз бераётган мураккаб, зиддиятли ва ташвишли жараёнлар тўғрисида алоҳида куйиниб гапирилди. Бунинг сабаблари кўп. Партия турмушдаги мураккаб жараёнларни таҳлил қилишда кўпинча орқада қолиб, сиёсий ташаббусни қўлдан бериб, бинобарин бу билан одамларнинг назарида обрўсини йўқотиб қўймоқда. КПСС мухолифлари бундан фойдаланиб, партия амалий ҳаракат қилишга, демократик янгиланишга қодир эмас деган фикрни тиқиштирмоқдалар. Бунинг устига бир қанча партия комитетлари ва партия ташкилотларида ҳозирги шароитда парламент тусидаги партия ҳолати КПСС учун қониқарлидир, деган фикр пайдо бўлган. Бундай қарашлар ва айниқса, унга асосланган ҳаракатлар партияни сиёсий турмушдан четга улоқтириб ташлашга ёрдам беради.

Ўзбекистон коммунистлари сиёсий воқеликни ҳисобга олиш мавқеида турибдилар, улар КПСС ўз ташаббуси билан бошлаган демократик ислоҳотлардан, иқтисодий, сиёсий ва маънавий соҳалардаги туб ўзгаришларга партиявий раҳбарликдан воз кечишига мутлақо рози эмаслар, деб таъкидлашди учрашув қатнашчилари. Армияни, Давлат хавфсизлиги комитетини, ҳуқуқни муҳофаза қилиш идораларини партиядан ҳоли қилиш учун, партия комитетларини корхоналардан ташқарига чиқариб юбориш учун уринаётган кишилар аслида жамиятни беқарорлик ва тартибсизликка тойдирмоқдалар. Шу муносабат билан партия кадрлар сиёсатига бевосита таъсир ўтказган тақдирдагина кучли бўлиши таъкидлаб ўтилди.

Учрашувда таъкидландики, ҳозирги шароитда халқ ҳокимияти идораларига, улар билан алоқаларни ва баҳамжиҳат ҳаракатларни мустаҳкамлашга эътиборни кучайтириш алоҳида аҳамиятга эга бўлади. Коммунистларнинг халқ депутатлари советларида фаол иш олиб бориши партияга жамиятдаги ўз мавқеини мустаҳкамлаб олишга, халқ депутатлари советлари билан биргаликда иқтисодиётдаги тангликни бартараф этишнинг самарали чораларини ишлаб чиқишга ва пировард натижада партиялилар оммасининг ҳокимиятини амалда қарор топтиришга имкон беради.

(ЎзТАГ).

«ИЗВЕСТИЯ» ГАЗЕТАСИНИНГ ТАҲРИРИЯТИГА

Тошкент вилоятининг Ангрен шаҳридаги Жигаристон қўрғонида юз берган табиий офат — кўчки муносабати билан ҳамдардлик билдирган мамлакатлар, республикаларнинг раҳбарларига, шунингдек ташкилотлар, корхоналар жамоаларига ва айрим фуқароларга газетангиз орқали миннатдорчилик билдиришга руҳсат этгайсиз.

Ўзбекистон ССР Президенти
И. КАРИМОВ.

(«Известия» газетасидан).

ЖИГАРИСТОН:

БУТУН ДУНЁ ҲАМДАРДЛИК БИЛДИРМОҚДА ВА ЁРДАМ БЕРМОҚДА

Жигаристондаги фожиали воқеалар бутун дунёнинг эътиборини ўзига қаратди. Ўзбекистон ССР Президенти И. А. Каримов номига ҳамдардлик телеграммалари ва ёрдам тўғрисида хабарлар келиб турибди.

Бу телеграммалардан бири Эрон Ислом жумҳуриятидаги мусулмонлар учун муқаддас Қум шаҳридан келган. Унда, жумладан, бундай дейилади: «Бисмиллоллоҳир раҳмонир раҳим. Табиий офат юз бериб, одамлар нобуд бўлганини эшитиб қаттиқ қайғурдим. Сизларга, шаҳид бўлганларнинг оилаларига, мамлакатингиздаги барча аҳли муслимга самимий ҳамдардлик билдираман. Оллоҳ ёрлақасин. Абдул Карим Мусавий Ардабелий».

Яна бир телеграмма Москвадан, СССР Давлат чет эл туризми комитетидан келган. Унинг жамоаси жумҳуриятда юз берган табиий офат муносабати билан самимий ҳамдардлик билдириб, жабрдийдаларга ёрдам бериш ва фожиа оқибатларини тугатиш учун Ўзбекистонга ёрдам жамғармасига 50 минг АҚШ долларини ўтказди.

Учинчи телеграмма Фарғонадан келган. Уни Фарғонадаги «Орзу» ёшлар уй-жой комплекси жамоаси юборган бўлиб, жамоа ўз даромадларидан ёрдам жамғармасига икки минг сўм ўтказганлигини президентга маълум қилган.

(ЎзТАГ).

УЧИШНИ БОШҚАРИШ МАРКАЗИ, 19 май. (ТАСС). Таркибига Анатолий Арцебарский, Сергей Крикалев ва Хелен Шарман кирган Совет — Британия халқаро экипажининг «Союз ТМ-12» фазовий кемасидаги парвози давом этмоқда.

ОРБИТАДА ХАЛҚАРО ЭКИПАЖ

Кеча кеманинг системалари ишга яроқлилигини ҳамда унинг бўлмалари герметиклигини текшириш юзасидан режалаштирилган ишлар бажарилди. Кемага икки марта туртки берилиб, олис масофадаги одам бошқарадиган «Мир» комплекси билан яқинлаштирилди.

«Союз ТМ-12» кемасининг орбитаси тузатишлардан кейин қуйидагича бўлиб турибди:

— Ер сатҳидан энг кўп узоқлашиши — 333 километр;

— Ер сатҳидан энг кам узоқлашиши — 264 километр;

— Ер атрофини айланиб чиқиш вақти — 90,2 минут;

— оғиш бурчаги — 51,6 даража.

Виктор Афанасьев билан Муса Манаров бугун илмий тадқиқотлар ва тажрибалар ўтказишмайди. Улар дам олишяпти, жисмоний машқлар бажаришяпти, халқаро экипажни кутиб олишга тайёрланишяпти.

КАШШОФЛАР ИШИГА ЭЪТИБОР

ЕТАКЧИЛАРДАН КАТТА МАСЪУЛИЯТ

Кашшофлар саркори бўлиш... Бу анча машаққатли иш. У ҳамманинг ҳам қўлидан келавермайди. Мактабда тарбия ишлари, интизомнинг аҳволи, демак ўқув жараёнининг яхши бўлиши муайян даражада ана шу касб эгаларининг меҳнатига ҳам боғлиқ. Чунки улар доим кашшоф ўқувчилар билан мулоқотда бўладилар. Айтиш мумкинки, уларнинг энг яқин маслаҳатчилари, қолаверса сирдошлари ҳисобланишади.

Иқтисодиёт соҳасидаги таназзулнинг тобора кучаяётгани таълим-тарбия ишларига ҳам салбий таъсир қилаётган ҳозирги шароитда улар зиммасидаги вазифанинг масъулияти янада ортади.

Куни кеча вилоят партия қўмитасида вилоятдаги барча шаҳарлар ва ноҳиялар кашшофлари саркорлари ҳамда юқори синф ўқувчилари билан бўлиб ўтган суҳбатда ҳозирги вақтда улар олдида турган вазифалар атрофлича муҳокама қилинди. Турли хил муаммолар, айниқса, кашшофлар саркорлари фаолиятини янада такомиллаштириш, самарадорлигини ошириш ва бунга халақит бераётган камчиликлар тўғрисида очиқ фикр-мулоҳазалар билан ўртоқлашилди.

Учрашувда шу нарса таъкидландики, кейинги вақтларда кашшофлар саркорлари ишига эътибор ниҳоятда сусайиб кетди, эндиликда бу масалага эскича қолдиқ принципи асосида ёндошишга хотима бериш, кашшофлар саркорлари меҳнати самарали бўлиши учун барча шароитларни яратиш, уларнинг ўз меҳнати натижасидан маънавийгина эмас, балки моддий манфаатдорлигини ошириш ҳақида ғамхўрлик қилиш вақти келди. Вилоятда бирорта ҳам замонавий кашшофлар саройи йўқлигини қандай изоҳлаш мумкин?

Сирасини айтганда кашшофлар саркорлари кўп меҳнат қилишади. Дружиналар ишини яхши юритиш борасида жон куйдиришади. Кўплаб вақтлари мактабда ўқувчилар билан ўтади. Бироқ уларнинг маоши анча кам. Шу билан бирга давлат томонидан ҳеч қандай имтиёзлар берилмаган. Ҳозирги ташвишли кунларда, миллатчилик кайфияти уруғини сочишга уринишлар бўлаётган вақтда ўқувчиларни байналмилал руҳда тарбиялашга алоҳида эътибор бериш зарурлиги ҳаммага аён. Бу ишга ҳам кашшофлар саркорлари ҳисса қўшишлари керак.

Учрашувда Ангрендаги 34-мактабда 38 йилдан бери кашшофлар саркори бўлиб ишлаб келаётган — 57 ёшли Анна Исаевна Пазич, Бўкадаги 14-мактаб бош кашшофлар саркори Иномжон Облоқулов, Чирчиқдаги кашшофлар саройи директори Светлана Морозова, Чиноз ноҳиясидаги кашшофлар уйи директори Абдунаби Орипов, Янгийўл кашшофлар уйи методисти Жанна Магамедова, Тошкент ноҳиясидан Гулбаҳор Фидоева ва бошқалар вилоят партия қўмитаси ҳамда халқ депутатлари вилоят кенгашининг фахрий ёрлиғи билан тақдирланди. Ўз навбатида бир гуруҳ кашшофлар саркорлари ва аълочи, фаол ўқувчиларга вилоят комсомол қўмитасининг фахрий ёрлиқлари топширилди.

Йиғилиш ниҳоясида Жигаристон қишлоғида юз берган табиий офат натижасида ҳалок бўлганлар хотираси бир дақиқа сукут сақлаб ёдга олинди. Шунингдек, Жигаристондаги мактаб ўқувчиларидан 30 нафари Артекда, 12 нафари жумҳуриятимиздаги соғломлаштириш лагерларида, 10 нафари эса мактаблар қошида ташкил этилган лагерларда бепул дам олиши эълон қилинди.

Учрашувда вилоят партия қўмитасининг котиби Ш. И. Жалилов қатнашди.

Р. УСМОНОВА.

● СУРАТЛАРДА: учрашувдан лавҳалар. Суратқаш В. ТЎРАЕВ.

• *ВАТАН ХИЗМАТИДА* •

ТАШВИШ ЧЕКМАНГ ОНАЛАР, ТАШВИШЛАНМАНГ ОТАЛАР...

ЎЗБЕКИСТОН ССР ПРЕЗИДЕНТИ ҲУЗУРИДАГИ ВАЗИРЛАР МАҲКАМАСИНИНГ ҚАРОРИГА ШАРҲ

Ўзбекистон ССР Президенти ҳузуридаги Вазирлар Маҳкамаси ҳақиқий ҳарбий хизматга навбатдаги чақириқ тўғрисида қарор қабул қилди. Бу ҳужжатда энг муҳим жиҳат шундаки, у аввало чақирилувчиларни ҳимоя қилишга қаратилган, ёш ўзбекистонликлар ҳарбий хизматни қандай ўтаётганликларини назорат қилиш учун реал имкониятлар яратилмоқда.

Қарор совет идоралари, корхоналар, муассасалар, ташкилотлар раҳбарлари зиммасига «Умумий ҳарбий мажбурият тўғрисида»ги СССР Қонуни бажарилишини таъминлаш вазифасини юклайди. Айни пайтда чақириқ Ўзбекистон ССР Президентининг «Республика ёшларини хизматга чақиришни ва уларнинг ҳарбий хизматни ўташини такомиллаштириш тадбирлари тўғрисида»ги фармонига қатъий амал қилган ҳолда ўтказилиши лозим. Бу фармон ёшларнинг айниқса қурилиш қисмларига чақирилишдаги ҳимояланишини оширди. Фармон бажарилиши йўлида республика фуқароларини ҳақиқий муддатли ҳарбий хизмат чақириш ва уларнинг хизматни ўташини яхшилаш тўғрисида СССР Қуролли Кучлари Бош штаби билан Ўзбекистон ССР ҳукумати ўртасида битим имзоланди. Бу битим ёшларнинг ҳарбий округларда хизматни ўташларини назорат қилиш ва бунда уларга нормал шароитлар яратиб берилишига эришиш имконини беради.

Мамлакатнинг айрим минтақаларидаги вазият кескинлашганлиги муносабати билан қарорда республика ҳарбий комиссариатлари зиммасига Ўзбекистондан чақирилган йигитларни Закавказье Ҳарбий Округи қўшинларига, Каспий флотилияси ва Қора денгиз флотининг шу округ ҳудудидаги кучларига, шунингдек Узоқ Шимол районларида жойлашган қўшинларга юбормаслик вазифаси юкланди. Фақат хизматни кўнгилли равишда ана шу жойларда ўташ истагини билдирганлар бундан мустасно.

Қарорда йигитларни республикадан ташқаридаги ҳарбий-қурилиш қисмларига юбормаслик кераклиги айтилган. Туғишган ака-укалари муддатли ҳарбий хизматни ўташ чоғида ҳалок бўлган ёки вафот этган фуқаролар муддатли ҳарбий хизматга чақирилишдан озод қилинади. Чақириқ комиссиялари маҳаллий Советлар ижроия комитетлари билан биргаликда яккаю ягона ўғилни, ҳатто оилада ундан ташқари меҳнатга лаёқатли қизлар бўлган тақдирда ҳам армияга чақиришдан озод қилиш имкониятини якка тартибда кўриб чиқиш ҳуқуқига эга бўладилар. Оиладаги кенжа ўғилга ҳам агар унинг акалари ҳақиқий ҳарбий хизматни ўтаган ёки ўтаётган бўлсалар шундай имтиёзлар берилади. Қонуний никоҳда бўлган чақирилувчилар иложи борича Туркистон Ҳарбий Округининг қисмлари ва тузилмаларига ҳамда мумкин қадар ўз уйига яқинроқ жойга юборилади.

Армиядаги хизмат учун йигитларни танлаб олишда чақириқ комиссияларининг роли катта бўлади. Шунинг учун қарорда бундай комиссияларга СССР, Ўзбекистон ССР, маҳаллий Советлар халқ депутатларининг кирилиши кўзда тутилган. Комиссиялар барча зарур нарсалар билан таъминланган бўлиши ва чақириқни юксак уюшқоқлик билан ўтказиши лозим.

Чақирилувчиларни тиббий кўрикдан ўтказишга алоҳида эътибор берилмоқда. Бу ўринда ҳам Ўзбекистон ССР Президенти ҳузуридаги Вазирлар Маҳкамасининг тегишли фармойиши катта аҳамиятга эга. Шу фармойишга мувофиқ армияда хизмат қилишга яроқсиз, деб топиш нормалари Иттифоқда қабул қилинган умумий нормалардан юқоридир. Армияга касаллар жўнатилган тақдирда шифокорлар шахсий жавобгарликка тортиладилар. Муносиб номзодлар мамлакатдаги ҳарбий билим юртларига жўнатиладилар. Бунда туб миллатга мансуб йигитларни конкурсдан ташқари қабул қилиш нормаларига гап-сўзсиз амал қилинади.

Чақирилувчиларни ҳақиқий ҳарбий хизматга жўнатиш шартлари ҳам кўзда тутилган. Уларни жўнатиш уюшқоқлик билан ўтказилиши лозим. Халқ депутатлари, жамоат ташкилотларининг вакиллари кирадиган махсус комиссиялар чақирилувчилар гуруҳларини ҳарбий қисмларгача кузатиб борадилар, уларнинг хизматни ўташ шароитлари билан танишадилар. Совет Армияси сафларидан бўшатилганлар ҳам эътиборсиз қолдирилмайди. Қарорда, хусусан, уларни ишга жойлаштириш чоралари кўзда тутилган.

Она ўғлини армияга жўнатади. Лекин йигит у ерда унутилиб, ўз ҳолига ташлаб қўйилмайди. Ҳарбий қисм қўмондонлиги битимга амал қилиб, ота-оналарга чақирилувчининг қисмга етиб келганини хабар қилиши шарт. Маҳаллий Советлар, жамоат ташкилотлари зиммасига ҳарбий қисмларда оталиқ ишларини кучайтириш вазифаси юкланади. Юртдошларимиз хизмат қилаётган ҳарбий бўлинмаларга жамоатчилик вакиллари, уруш ва меҳнат фахрийлари, профессионал ва ҳаваскор артистлар боришлари мунтазам равишда ташкил қилиб туриладн. Жангчилар даврий нашрларни, китобларни, республика ҳаёти тўғрисидаги кинофильмларни олиб туришади. Уйда уларнинг хизмати тўғрисида қариндошлар оммавий ахборот воситаларидаги мақолалар орқали хабар топиб туришади.

Ўзбекистонда чақириқ бошланди. Ўзбекистон Президенти ҳузуридаги Вазирлар Маҳкамасининг қарорида чақириқ юксак савияда ўтказилишига қаратилган конкрет тадбирлар белгиланган. Жангчиларсиз армия бўлмайди. Хизматни ўтаб бўлган йигитлар уйга бақувватлашиб, улғайиб қайтадилар. Армия — бу яхши байналмилал тарбия мактаби ҳамдир. Биз ягона мамлакатда яшаймиз. Тўққизта иттифоқдош республика битимни имзолаганлиги ҳам шундан далолат бермоқда. Зарур бўлиб қолса бу мамлакатни ҳаммамиз биргаликда ҳимоя қилишимиз керак бўлади.

• *Муҳарририятга мактуб*

РАДИО КАРНАЙЛАР НЕГА ГАПИРМАЙДИ?

АЙТСАМ тилим, айтмасам дилим куяди, деганларидек ўзим ҳам кўп йиллар Ангрен шаҳар алоқачилари сафида ишлаганман. Биз ишлаган пайтларда одамлар радио орқали бериладиган ҳар бир янгиликни интиқлик билан кутишарди. 1980 йил Облиқ қишлоғининг ўзида 500 га яқин хонадон бор эди. Ўшанда қишлоқнинг 110 жойида карнайлар ўрнатилиб, симлар тортилган. Хонадонлар атиги 0,50 тийиндан радио ҳақи тўлаб турарди.

Афсуски йиллар ўтиши билан радиокарнайлар ўрнини радиоприёмниклар эгаллади-ми, уларга эътибор берилмай қўйилди.

Албатта, бунинг ўзига яраша сабаблари бор экан. Радиоларнинг «тилсиз» бўлиб қолишига асосий сабаб монтёрларнинг ўз ишига масъулиятсизлигидир. Бир неча йил бўлдики уларни маҳаллалардаги симларни назорат қилиб юрганини кўрмаймиз.

— Қайта қуриш, ошкоралик, бозор муносабатлари тўғрисидаги шу куннинг муҳим воқеаларидан бенасиб қолаяпмиз, — дейди биз билан суҳбатда бир гуруҳ облиқлик кексалар куюнишиб. — 1986 йилдан бери радиокарнайларимиз «гунг» бўлиб қолди. Облиқдаги 24-алоқа бўлими бошлиғи М. Абдураҳмоновага ҳам мурожаат қилдик. Лекин натижа бўлмади.

Ҳақиқатан, кексаларнинг гапида жон бор. Радионуқталар ишламагандан кейин улар ҳам радио ҳақини тўлашмай қўйди. Халқнинг дардига қулоқ тутувчи бирор кимса топилмаяпти. Ангрен шаҳар алоқа бўлимининг бошлиғи А. Турматов эса «Облиқдаги 100 нуқта доимий ишлайди, монтёрларимиз уларнинг хизматида» дейишдан нарига ўтмаяпти.

Хўш, унда бизга ким ёрдам беради?

Т. ШЕРАЛИЕВ,
меҳнат фахрийси.

ХИЗМАТ СОҲАСИГА ТАЛАБЧАН БЎЛАЙЛИК

ВИЛОЯТ савдо, умумий овқатланиш ва маиший хизмат корхоналари бошланғич партия ташкилотлари котибларининг семинари Коммунистик районидаги «Ленинский путь» колхозида бўлиб ўтди.

Семинарни ташкил этишга янгича ёндашилди. Ялпи мажлисда вилоят партия комитети котиби В. Г. Гордиенконинг «Ўзбекистон Компартияси Ҳаракат дастурини амалга ошириш юзасидан бошланғич партия ташкилотларининг биринчи навбатдаги вазифалари тўғрисида»ги маърузаси тингланди. Шундан сўнг семинар қатнашчилари беш гуруҳга бўлинишиб, вилоят ижтимоий-иқтисодий ҳаётининг ўзига хос томонларини ҳисобга олган ҳолда бозор иқтисодиётига кириш принциплари, халқ хўжалигини барқарорлаштиришнинг асосий йўналишлари, бошланғич партия ташкилотларининг ҳозирги шароитдаги роли ва ўрни мавзуларида мунозара юритдилар. Давра суҳбатларини вилоят партия комитети котиби В. Г. Гордиенко, Коммунистик район партия комитетининг биринчи котиби М. М. Маҳмудов, вилоят партия комитети ижтимоий-иқтисодий сиёсат масалалари бўлими мудирининг ўринбосари А. Х. Раҳимов, жумҳурият савдо министрининг ўринбосари К. Н. Комилова, жумҳурият маиший хизмат маркази бош бошқармаси бошлиғи А. И. Умаров бошқариб бордилар.

Бозор муносабатларига кириш дастури иқтисодиёт структурасида йирик ўзгаришлар ясашни тақозо этмоқда. Иқтисодиёт энг аввало инсон эҳтиёжларини тўларок қондиришга, кенг истеъмол буюмлари ишлаб чиқаришни кўпайтиришга қаратилиши керак. Бу вазифаларни ҳал этишда партия ташкилотлари хўжалик органларига зарур амалий ёрдамни кўрсатишлари керак.

Ҳозирги шароитда савдо ва маиший хизмат, маҳаллий саноат корхоналарида кооперативлар яратиш имкони туғилди. Қишлоқларда кўплаб қабул тайёрлов пунктлари очилди. Илғор кооперативлар ёрдами билан кенг истеъмол моллари ишлаб чиқариш маълум даражада кўпайди. Лекин шунга қарамай, улар фаолиятида ҳали кўпгина камчиликлар бор. Бир қатор кооперативлар қонунга хилоф иш тутмоқдалар, даромад солиғи тўлашдан бош тортмоқдалар. Шунинг учун ҳам улар фаолияти тўхтатиб қўйилмоқда.

ВИЛОЯТ БОШЛАНҒИЧ ПАРТИЯ ТАШКИЛОТЛАРИ КОТИБЛАРИ КЕНГАШИДАН

Семинар қатнашчилари ижара пудратига кўпроқ эътибор бериш зарурлигини уқтирдилар. Давлат савдосида 20 та, матлубот кооперацияси системасида 400 та корхона пудрат усулида ишлаяпти. Яна шунча корхонани пудрат усулига ўтказиш кўзда тутилмоқда. 13 та корхона эса хусусий мулк сифатида расмийлаштирилаяпти.

Ташқи савдо алоқаларини ривожлантиришга ҳам эътибор кучайди. Хўжалик ҳисобидаги «Ташоблкоопвнешторг» бирлашмаси экспорт учун мол ва хомашё ресурсларини излаб топаяпти ва бунинг эвазига четдан моллар ташиб келтираяпти.

Давра суҳбати қатнашчилари бозор иқтисодиёти шароитида туғилаётган кўпгина муаммоларни биргалашиб ҳал этишга интилдилар. Ўзларини қизиқтирган бир қатор саволларга жавоб олдилар. Бозор муносабатлари мулкни давлат тасарруфидан чиқаришни кўзда тутади. Бунинг учун дастлабки босқичларда қандай йўл тутиш керак? Бунга жавоб бир хил бўлди. Давлат мулкини ижарага бериш ёки жамоа мулкига айлантириш керак. Давлат корхоналари базасида муниципиал ва халқ корхоналари яратиш, давлат мулкини юридик шахсларга сотиш ҳам мумкин. Бундай шароитларда партия ташкилотлари ниҳоятда сезгирлик билан иш тутишлари керак. Улар ҳар қандай ҳолда ҳам кенг аҳоли табақалари манфаатини ҳимоя қилишлари лозим.

Семинарда нон-булка, кондитер маҳсулотлари, чанқовбосди ичимликлар ишлаб чиқарувчи шахсий корхоналар тармоғини кенгайтириш тавсия этилди. Умумий овқатланиш тармоғи товар оборотида шахсий маҳсулотлар салмоғини 80 фоизга етказиш вазифа қилиб қўйилди. Сабзавот-мева, гўшт маҳсулотларини кооператив савдо орқали сотишга ҳам эътиборни кучайтириш керак. Айниқса келишилган баҳода эҳтиёждан ортиқча қишлоқ хўжалик маҳсулотларини аҳолидан сотиб олиш системасини такомиллаштириш зарур. Шаҳар кооператив савдоси бу соҳада яна ҳам фаол ишлаши керак. У аҳоли эҳтиёжидан ортиқча молларни қанчалик кўп олиб келса колхоз бозорида нарх-наво шунчалик пасайиб бораверади, шаҳарликларнинг озиқ-овқат маҳсулотларига бўлган эҳтиёжи тўларок қондирилади.

Семинарда пулли хизмат кўрсатишнинг замонавий шаклларини излаб топиш зарурлиги уқтирилди. Чунки бу соҳада аҳоли эҳтиёжи етарлича қондирилмаяпти. Аҳолига пулли хизмат кўрсатишда вилоятимиз жумҳуриятнинг бир қатор вилоятларидан орқада қолаяпти. Бизда касаначилик суст ривожланмоқда. Ишга яроқли аҳоли, айниқса хотин-қизлар иш билан таъминланмаяпти. Ҳозирги кунда вилоятдаги қарийб 100 та аҳоли пункти стационар савдо корхонасига, 62 та аҳоли пункти эса маиший хизмат объектларига эга эмас. Йил давомида шу камчиликлар бартараф этилиши керак.

Ҳозирги шароитда хўжалик раҳбарлари партия ташкилотларининг ёрдамига кўз тикмоқдалар. Корхонани янгича иқтисодий шаклга ўтказиш, кадрларни ўқитиш, интизомни мустаҳкамлашда бошланғич партия ташкилотлари хўжалик органларининг яқин кўмакдоши бўлишлари керак. Партия ташкилотлари ишлаб чиқариш ва аҳолини халқ истеъмоли моллари билан таъминлашни назорат қилишлари, ишнинг аҳволи учун коммунист раҳбарларга нисбатан талабчанликни оширишлари зарур.

Жойларда халқ истеъмол моллари ва озиқ-овқат маҳсулотлари ишлаб чиқаришни кескин кўпайтиришнинг бош резервлари бор. Илғор партия комитетлари иш тажрибаси буни кўрсатиб турибди. Бу резервлар меҳнат коллективларига, ҳар бир ишчи ва хизматчига партиявий таъсир ўтказиш йўли билан ишга солиниши мумкин. Агар қабул қилинган ҳар бир қарор бажарилса, тартиб ва интизом мустаҳкамланса, раҳбарларнинг сўзи билан иши бир бўлса кўйилган мақсадга сўзсиз эришилади. Ижтимоий-иқтисодий ривожланиш масалалари билан шуғулланувчи комиссиялар бу йўналишда бошланғич партия ташкилотларига мададкор бўлишлари керак.

Семинар қатнашчилари амалий машғулотда Ийк матлубот жамиятига қарашли «Баҳор» универмаги, «Дружба» матлубот жамиятига қарашли савдо маркази, вилоят матлубот жамиятига қарашли қандолат цехи, тикув цехи, келин-куёвлар учун Янгибозорда очилган дўкон партия ташкилотлари иши билан танишдилар.

БЎШАНГЛИК БИЗГА ЯРАШМАЙДИ

Партия сафларида янгиланиш жараёнлари давом этмоқда. КПССнинг янги Устави қабул қилинди. Ўзбекистон Коммунистик партияси тарихида биринчи бор у ўз Уставига эга бўлди. Жамоатчи мухбиримиз Н. Абдурасулов Оҳангарон район партия комитети ташкилий бўлими мудири ўринбосари И. М. ИБРОҲИМОВ билан районда партия сафларини мустаҳкамлаш борасида олиб борилаётган ишлар, мавжуд муаммолар тўғрисида суҳбатлашди.

— Илёс Мураитович, партия сафларини муносиблар ҳисобига мунтазам равишда мустаҳкамлаб бориш муҳим партиявий иш. Ҳозирги кунда районда бу иш қандай ҳолатда?

— КПСС янги Устави қабул қилинганидан сўнг бошланғич партия ташкилотлари партияга қабул қилишда кўпроқ мустақиллик кўрсатишга, аввалги йилларда тўпланган тажрибалардан фойдаланишга ҳаракат қилмоқдалар. Қабулнинг икки йиллик тузуми, меҳнат жамоаси фикрини ҳисобга олиш, қабулни очиқ партия йиғилишларида ўтказиш сифат ўзгаришларига олиб келмоқда. Эндиликда партияга қабул қилишда партия ташкилотлари тўлиқ мустақилдирлар. Ўтган йилнинг сўнгги икки ойида 22 киши партия сафига ўтди.

— Лекин барибир кўпгина бошланғич партия ташкилотларининг партияга қабул бўйича фаолияти сусайиб кетгани ҳам сир эмас...

— Тўғри. Будённий номли (ижара жамоалари партия ташкилоти шу номда юритилади), Куйбишев номли, «ВЛКСМ 50 йиллиги», «Ғаллақудуқ» совхозлари, «Оҳангаронцемент» ишлаб чиқариш бирлашмаси бошланғич партия ташкилотлари партия сафларини мустаҳкамлашнинг аҳамиятини тўғри баҳоламай, кузатувчилик позициясида турибдилар. Олдинги яхши тажрибалар унутилмоқда. Партия ташкилотлари янги Уставларда берилган мустақиллик ва имкониятларга тўлиқ тайёр эмас бўлиб чиқди. Партиянинг ижтимоий таркибини мустаҳкамлаш бўйича режали иш олиб борилмаяпти. Ишчи ёшлар ва комсомолларни партияга қабул қилиш камаймоқда. Масалан, Будённий номли совхоз партия комитети котиби Ф. Ҳуснитдинов партиявий ишни ташлаб қўйиб, асосан хўжалик ишлари билан шуғулланмоқда. Натижада район партия комитети ҳисоб сектори ҳамон коммунистик таркиби бўйича солиштирув ўтказа олмаяпти. Совхоз партия ташкилоти 1987—1989 йилларда қабул қилинган тўрт нафар КПСС аъзолигига номзодга нисбатан ҳамон ўз позициясини билдирмаяпти. Бундай ҳолатда партия сафига кирувчиларнинг ҳафсаласи ўз-ўзидан пир бўлади, ишонч йўқолади.

— Кейинги вақтда партия сафларидан чиқиш ҳам урф бўлиб бормоқда. Бу борада вазият қанақа?

— Бу кўнгилсиз жараён давом этмоқда. Партиядан асосан тасодифан ёки ўз манфаатларини кўзлаб кириб қолган кишилар чиқмоқдалар. Лекин улар орасида ҳалол меҳнати билан ҳурмат қозонган кишилар ҳам бор. Партия ташкилотлари коммунистларнинг партиядан чиқиш тўғрисидаги аризаларига кўпинча енгил-елпи ёндашмоқдалар, муносиб баҳо бермаяптилар. Бу йил партиядан чиққанларнинг кўпчилиги аъзолик бадалларини уч ой ва ундан ҳам кўп вақт тўламай юришган. Аслида улар партиядан ихтиёрий равишда чиқарилиши эмас, ўчирилиши керак эди.

Бу каби бўшанглик салбий ҳолатларга йўл очиб беради. Масалан, «Сантехлит» заводида икки йил ичида 13 киши партбилетини топширди. Лекин шу давр ичида фақат 3 киши партияга қабул қилинди. Партком котиби В. Синников юмшоқ, муросасоз ва лоқайд позицияда турибди. Заводда партия ташкилоти роли тобора тушиб бормоқда. «Ғаллақудуқ» совхози партия ташкилоти котиби Р. Островский ҳам коммунистлар фаоллигини ошириш учун етарли ҳаракат қилмаяпти. И. Азнауров ва Н. Дементьевалар партия билетларини 1990 йил май ва июль ойларида ташлаб кетган бўлсалар-да, бу масала ҳануз кўриб чиқилмади.

— Бошланғич партия ташкилотлари ташаббускорлиги ва жанговарлиги ортишига ишонасизми?

— Ҳа, ишонаман. Айниқса, Ўзбекистон Коммунистик партиясининг «Ўзбекистоннинг сиёсий ва иқтисодий мустақиллиги, маънавий янгиланиши, ижтимоий адолат ва аҳолининг муносиб турмуш шароити учун» Ҳаракат дастури ва мустақил Устави қабул қилинганидан сўнг. Чунки партиямизнинг Ҳаракат дастурида халқимизнинг эзгу-истаклари, армонлари акс этган, муаммоларни жадал бартараф этиш, ижтимоий адолатни қарор топтириш йўллари кўрсатилган. Ҳар бир соф виждонли коммунист ва республикамиз фуқаросининг бу дастурни қўллаб-қувватлашига ишонаман. Кўпгина бошланғич партия ташкилотлари эса ҳозирги лоқайд кайфиятдан имкон қадар тезроқ чиқишга интилиши, партия ғояларини омма орасига чуқур олиб кира олиши керак.

● «ОРЗУ» чарм-атторлик ва спорт буюмлари ишлаб чиқариш бирлашмасининг меҳнаткашлари йил якунига қадар жами 37 миллион 500 минг сўмлик маҳсулот ишлаб чиқаришни мўлжалламоқдалар.

Йигитлар зарб билан тепадиган футбол тўпларини сиз суратда кўриб турган Наргиза Эшимова каби қўли гул аёлларимиз қавишади.

Сураткаш Ҳ. СОЛИҲОВ.

УВОЛИ ТУТАДИ

БАЛИҚЛАР ЗАҲАРЛАНДИ...

АҚВАРИУМДАГИ тилларанг, кумушранг, минг хил товланиб, турли ҳаракат қилаётган балиқчаларни кузатарканман, анча чарчоғим тарқайди, кайфиятим яхши бўлади, завқланаман. Улар бор хонадонларнинг файзи ҳам ўзгача бўлади...

Балиқлар — она табиатнинг ажойиб инъоми. У етти хазинанинг бири ҳисобланади, бизга завқ-шавқ бағишлайди. Бунинг устига у бизнинг вилоятимизда нисбатан кам. Шунинг учун авайлаб-асраш керак, бўлар-бўлмасга овлаш мумкин эмас. Афсуски, орамизда шундай кишилар ҳам борки, улар табиатнинг бундай мўъжизаларига бефарқ қарайдилар. Натижада хунрезлик қиладилар: жонзотларни ортиқча овлайдилар, бу мақсадда отишдан, дорилаб хазон қилишдан ҳам тоймайдилар.

Яқинда Бекободда шундай бир ҳодиса содир бўлди. Уни бундай жонзотларга нисбатан ёвузлик деса ҳам бўлади. «Коммунизм» жамоа хўжалиги бошқаруви раиси Абдурауф Бобоев, бош агрономи Умматжон Жўрабоев, энтимолог агроном Ботир Искадаров она табиатга қасд қилдилар... Улар 30 гектар шафтолизор-олмазордаги дарахтларга ўта заҳарли ДНОК дорисини сепдилар. Бу кимёвий оғу мева-боғларда мутлақо ишлатилмаслиги керак эди. Умуман заҳарли кимёвий дорилар, айниқса ДНОКни таъқиқлаш тўғрисида ноҳия табиатни муҳофаза қилиш қўмитаси, халқ депутатлари ноҳия Кенгаши ҳайъати ва санитария бош врачининг 1990 йил 21 майдаги қарори билан хўжалик раҳбарлари огоҳлантирилган эди. Лекин улар буни инобатга олмадилар.

Хўжалик раҳбарлари буйруғи билан дори сепувчи тракторчи ДНОКни боғ яқинидаги ариқ бўйида тўкиб-сочиб, сувга аралаштириб тракторини тўлғазган. Шу пайтда ариқда сув бўлмаган. Дорининг қолдиқлари ариқ бўйидаги хасхашакларда қолиб кетган. Ариқ тўлиб сув оққанда қирғоқлардаги заҳри қотил эриб, сувга қўшилган. Бу ариқ эса Сирдарёга бориб қуйилади...

Зарарли кимёвий модда дарёга тушган заҳотиёқ балиқлар ўла бошлаган. Сонсаноқсиз жонзотлар заҳарланиб, дарё юзини қоплаб юборган...

— Сирдарёда балиқлар заҳарланди!.. Она табиатга нисбатан қилинган бундай шафқатсизликнинг моддий зиёнини ҳам кўз олдингизга келтиринг-а?! У анча катта эди. Шу туфайли хўжалик раиси, бош агрономи 100 сўм, энтимолог агрономдан 100 сўм, бригада бошлиғидан 50 сўм ундириб олинди. Етказилган умумий зарар ҳисобланиб, хўжаликка 104 минг 345 сўму 6 тийин жарима солинди, — дейди ноҳия табиатни муҳофаза қилиш қўмитаси раиси К. Мавлонов.

Ахир шунча миқдордаги пул хўжаликнинг умумий даромадидан, қолаверса жамоа аъзолари ҳар бирининг ҳамёнидан олинади-ку. Хўжалик мутахассислари ва раҳбарларининг бу лоқайдликлари, тартиб-қоидага амал қилмасликлари, қолаверса, ўзбошимчалигидан аввало жамоа азият чекди-ку.

Шу ноҳияда балиқ ови тартибини бузган Асан Чабанов 84 сўм, «Октябрь 40 йиллиги» давлат хўжалиги ижарачиси Қаршибой Татиев 300 сўм миқдоридаги жаримани ўз ҳамёнларидан тўлаганлари ҳолда нима учун тонна-тонналаб балиқларга қирон келтирган Абдурауф Бобоев, Умматжон Жўрабоев, Ботир Искандаров, Рустам Розиқов жиноятларига яраша жазоланмадилар. Бу мутасаддилар виждонига ҳавола.

Дарахтларга пуркалган дори ёғин таъсирида ерга ҳам тушади, суғорилгач, тупроққа сингади. Бориб ер ости сувлари таркибига қўшилади...

Бунинг зиёни ҳақида ҳам ўйлаш керак.

Р. СОБИРОВ,
СССР Журналистлар уюшмаси аъзоси.

МАКТАБ ВА ҚЛУБ САҲНАСИДА

Кавардон қишлоғидаги 31-ўрта мактабда яқинда Улуғ Ватан уруши фахрийлари ва Афғонистонда байналмилал бурчини ўтаб қайтганлар билан учрашув кечаси бўлиб ўтди. Унда қатнашган уруш фахрийлари Бакир ва Қамбар Сабденовлар, байналмилал-жангчи Мирдавлат Ҳамзаевлар ўз хотираларидан сўзлаб бердилар. Ўқувчилар эса уларни ўз чиқишлари билан хушнуд қилдилар: саҳна асарлари, қўшиқлар, рақслар ижро этдилар.

Қишлоқ клубига «Наво» ашула-чолғу дастаси ташриф буюрди. Шу куни бу ер санъат ихлосмандлари билан гавжум бўлди. Даста хонандалари — Ўзбекистон Ленин комсомоли мукофоти лауреати Кумуш Раззоқова, Андрей Шалбанов, Ҳасан ва Ҳусан Жўраевлар ижросидаги жозибадор қўшиқлар кўпчиликка манзур бўлди.

Л. МАНСУРОВ,
Коммунистик райони.

ЯНГИ ЎҚУВ БИНОСИ

ЎЗБЕКИСТОН Меъморлар уюшмаси Тошкент Давлат консерваториясининг янги ўқув биноси учун энг яхши лойиҳалар кўрик-танловини эълон қилганди. Яқинда шу танловнинг якунлари аниқланди. Таниқли меъмор-санъаткор С. Сутягин тайёрлаган лойиҳа биринчи даражали мукофотга сазовор бўлди.

Олий мусиқа мактабининг янги биноси Алишер Навоий номидаги Ўзбекистон ССР Давлат халқ кутубхонаси яқинидаги майдонда қад кўтаради.

А. АЛИЕВ.

ЖИГАРИСТОНГА ҲАММА МАДАДКОР

380 МИНГ СЎМДАН ОШДИ

АНГРЕН шаҳридаги Жигаристон қўрғонида рўй берган табиий офат халқларимиз ўртасидаги дўстлик, ҳамдардлик, оқибатни яна бир бор синовдан ўтказди. Маълумки, офат рўй берган куннинг эртасигаёқ Ангрен шаҳар саноат-қурилиш банкида 000700752 рақамли махсус ҳисоб очилган эди. Шуни алоҳида таъкидлаш кераки, бу ҳисобга биринчи бўлиб ана шу банк ходимлари ўз жамғармаларидан 500 сўм пул ўтказишди. Биз куни кеча банк бошқарувчиси Р. М. Шокирова билан телефонда боғланиб, бу ҳисобга тушган маблағ билан қизиқдик.

— Жигаристонликларга ёрдам ҳисобига турли ташкилотлардан, муассасалардан, фуқаролардан маблағ келиб турибди, — дейди Р. М. Шокирова.— 5 майдан 16 майгача бу ҳисобга тушган пул 390 минг 319 сўмга етди. Жигаристонликларга ўз ҳамдардлигини билдирган Қашқадарё вилоятининг Китоб районидаги «Наврўз» совхози меҳнаткашларининг ҳимматини алоҳида таъкидлаш керак. Улар бу ҳисобга 40 минг сўм пул ўтказишди. Оҳангарон цемент заводидан 50 минг сўм, Ангрен идишларни таъмирлаш корхонасидан 10 минг сўм тушди. Тошкентдаги «Совпластитал» қўшма корхонаси ишчи-хизматчилари ўз жамғармаларининг 50 минг сўмини жигаристонликларга ажратишди.

Ҳа, ҳозирги иқтисодий мураккаб ва танг аҳволда бундай ҳиммат кўрсатаётган корхона ва ташкилотларни, фуқароларни алоҳида таъкидлаш керак. Улар инсонийлик, қадр-қиммат ҳамма нарсадан устун эканлигини амалда исботлашмоқда.

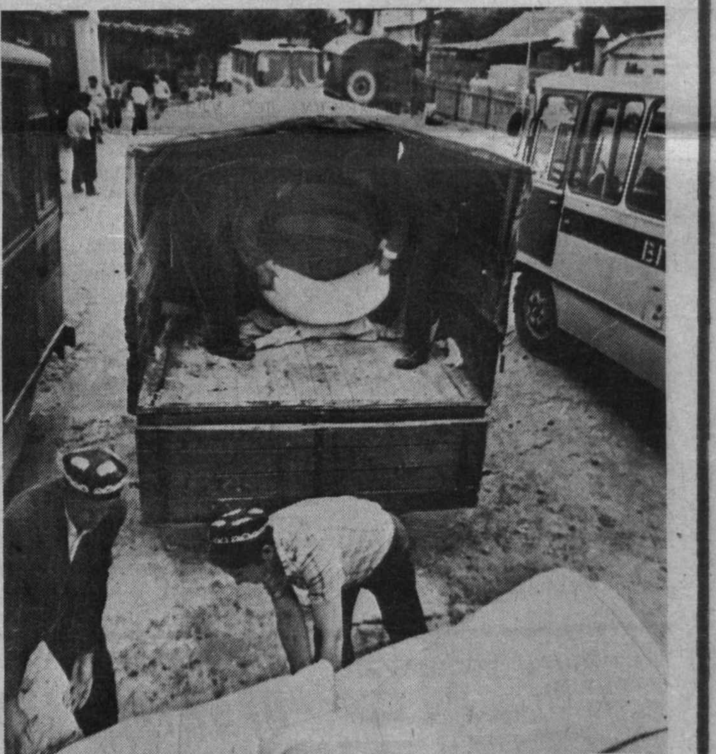

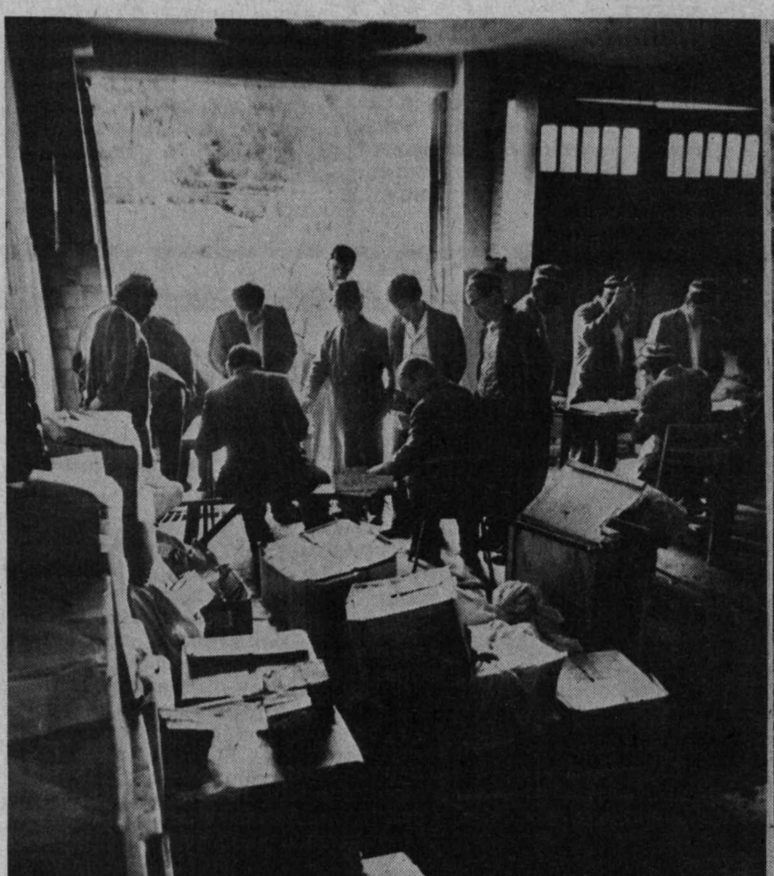

● ЖИГАРИСТОНГА кўрсатилаётган ёрдамни қабул қилиб олиш ва тақсимлаш штаби табиий офатдан зарар кўрган аҳолини кундалик эҳтиёж моллари билан узлуксиз таъминлаб турибди. Қўрғон аҳлига кўчма дўконлар хизмат кўрсатмоқда. Бундан ташқари, мунтазам келиб турган озиқ-овқат ва бошқа маҳсулотлар ҳам бу ерда батартиб тақсимланмоқда.

СУРАТЛАРДА: кўрсатилаётган ёрдамни қабул қилиб олиш ва тақсимлаш штаби олдидаги манзаралар.

Сураткаш В. ТЎРАЕВ.

*

МАРСИЯ

Кўчки босган Жигаристоним,
Жигар-бағри лоларанг қоним,
Офат ичра ақли ҳайроним,
Мусибатдан дили вайроним,
Жабристон, Жигаристоним!

Қураманинг усти қормиди?
Ошиёнинг бўшлиқ, ғормиди?
Ернинг ости сенга зормиди?
Шароранинг куни бормиди?
Кўп қадрдон Жигаристоним!

Мотамсаро қир-адир, тоғлар,
Ҳувиллайди бодомзор, боғлар,
Яқинларин топмай қароғлар
Тўкар кўз ёш, қилар оҳ-воҳлар...
Дилдан чиқмас армон, армоним!

Акс-садо келар узоқдан,
Оҳангарон тошар қирғоқдан,
Қамашар кўз йўлда чироқдан,
Дўстлар елар яқин—йироқдан
Мадад учун Жигаристоним!

Дўст бошига тушганда кулфат
Сабр, бирлик енгадир фақат.
Кўрсатадир мурувват, ҳиммат,
Кўкси қалқон дўст-қадрдоним!
Жабристон, Жигаристоним!

Тоғ бағрида ўсган мард шерлар,
Чолу кампир, қиз-жувон, эрлар
Мард бардошда синалар, дерлар,
Сизга тилай бардош сабрлар, —
Етук имон, Жигаристоним!

Тўксанг ҳамки шашқатор ёшлар,
Халқим эзгу кунларга бошлар.
Бор эканки дўстлар, қардошлар,
Меҳри дарё, бағри қуёшлар
Бағринг бутун, Жигаристоним!

Қучоғингда ёшлиги ўтган,
Улуғларинг қўлини тутган,
Кўмир чанги, қурумин ютган,
Шаънингга шеър, марсия битган
Искандарман—Рафиқ Раҳмоний,
Қадрдоним Жигаристоним!

Искандар РАҲМОН,
(Ушбу марсия қалам ҳақини жигаристонлик мусибатзадалар ҳисобига ўтказилишини сўрайман).

● *Долзарб мавзу*

БУ АҲВОЛДА ХЎЖАЛИК ЧЎКИБ ҚОЛАДИ-КУ!

● Хўжаликка сотиладиган ўғит, техника, ёқилғи, газ, электр қуввати баҳоси уч—тўрт баравар ошиб кетди. Сабзавот нархини эса арзимаган миқдорда оширишди.
● «30 фоиз»дан фойдаланишга йўл қўйилмаяпти.
● Колхозчига тўланадиган товон пули ҳам хўжалик зиммасига тушиб турибди.
● Бу аҳволда таннарх қимматлашиб, хўжалик инқирозга юз тутади.
● Шаҳар ёрдам бериш ўрнига халақит бермоқда.

— Ҳар ҳолда ишларимизнинг бориши ёмон эмас. Йилига 3,5—4 минг тонна сабзавот, 850 тонна узум, 300 тонна картошка, кўплаб миқдорда гўшт, сут етиштирмоқдамиз. Шу ҳисобга хўжалик иқтисоди ҳам кўтарилиб қолди. Ҳозирги пайтда ҳамёнимизда нақд 1 миллион сўм пулимиз бор.

Бу сўзларни биз билан суҳбатда Калинин ноҳиясидаги «Партия XX съезди» колхозининг раиси Боқижон Фозилов айтди.

— Бироқ, — деб қўшиб қўйди у, — хурсанд бўлишга ҳали ҳаққимиз йўқ. Чунки харажат ниҳоятда кўпайиб кетаяпти. Турли-туман солиқлар ҳажми ҳам ортган. Еб турганга тоғ чидамайди, дейдилар. Ҳаммасини ёнимиздан сарф қилаверсак, билмадим, бу аҳволда колхознинг иқтисоди нима бўларкин?.

— Фикрингизни тушунтириброқ айтинг.

— Мана, ҳозир деҳқонга мустақиллик берилди. У эмин-эркин ишлайди, дейиляпти. Бу бир қадар тўғри. Илгарига қараганда юқоридан бўлар-бўлмасга чақир-чақир, мажлис қилишлар, вақтни олишлар, беҳуда топшириқ беришлар йўқ бўлди. Кўп нарсаларни ўз билгимизча қиляпмиз. Лекин очиқ айтиш керакки, ҳали тўла мустақиллик берилганича йўқ. Юқоридан туриб режа белгилашлар давом этяпти. Деҳқондан эса сенинг еринг қанақа ер, қайси экинни кўпроқ хоҳлайди, қайси экин яхши битади, деб сўрашмайди. Ўзлари белгилаб беришмоқчи бўлади. Бу анча қийинчилик туғдиради. Ҳатто маҳсулотни ҳам қай маҳалда узиб олиш, қаерга топширишни «айтиб туришади».

— Ахир бир неча йилдан буён айтиляпти-ку, режадаги маҳсулотнинг 30 фоизи ва режадан ташқари етиштирилган маҳсулотни деҳқоннинг ўзи тасарруф қилади, деб.

Раис афсус билан айтишига қараганда бу кўрсатмалар гаплигича қолаяпти. Қани, энди бу тартибга қатъий риоя қилинса, жуда соз бўларди. Бошқа шаҳарлар, ҳатто чет эллар билан маҳсулот айрибошлардик. Ҳозирги пайтда бу ғоятда муҳим. Чунки йилдан-йилга харажат кўпайиб кетяпти. Сабзавотнинг нархи эса борйўғи 30 фоиз оширмиш. Ҳамма нарса қимматлашиб кетиб бўлди. Иссиқхонада фойдаланиладиган газнинг нархи 4,5 баравар ошган. Илгари мавсумда 60 минг сўмлик газ ёқсак, янги нарх бўйича 350 минг сўм сарф бўляпти. Электр қуввати, сув ҳам икки баравар ошди. Бу аҳволда туппа-тузук фойда келтираётган иссиқхона ҳам яна бир—икки йилдан сўнг зарарга кириши мумкин. Чунки харажат кўпайгани билан помидорнинг харид нархи шунга яраша ошмаяпти-да.

Иссиқхона қувватидан тўла фойдаланишга ҳаракат қилаяпмизу, лекин бундан йигирма йил илгари қурилган иссиқхонамиз ҳозирги кунга келиб эскириб қолди. Уни албатта қайта таъмирлаш керак. Шуни ҳисобга олиб 1 миллион 200 минг сўм пул ажратиб, смета ҳужжатларини тайёрладик. Лекин ўз пулимизга нарса тополмай хунобмиз. Бу орада мана нарх ҳам ошиб кетди. Энди ишимиз яна мушкуллашадиган бўлди.

— Мутасаддилар ёрдам беришмаяптими?

— Шуниси кишига алам қилади-да. Иссиқхонада маҳсулот пишганда хўжайинлар, бер-бер деювчилар кўпайиб кетади. Бироқ ёрдамга келганда кўпчилик мутасаддилар ўзларини олиб қочишади. Қийин-қийин деҳқонга бўлаяпти. Ҳеч ким деҳқоннинг тирикчилиги қандай ўтаяпти, деб астойдил суриштирмайди. Мана, гўшт таъминотини олайлик. Деҳқон қозонида ҳар ҳафтада лоақал уч—тўрт марта гўшт қайнамаса, унинг меҳнати машаққатли, қандай қилиб, ишида унум бўлади. Бизда эса бу муаммо бўлиб турибди. Ўзларингни ўзларинг таъминланглар, хўжалик режадан ташқари гўштни

Деҳқончилик: даромад, харажат, таннарх

халққа сотсин, дейишяпти. Лекин режадан ортиқ гўшт, тўй, маърака қилувчиларга ҳисоблаб чиқдик, аранг 30 килограммдан етади. Яна бир мантиққа тўғри келмайдиган иш бўляпти. Қишлоқ Советида 10 мингдан кўп аҳоли бор. Шундан фақат 750 га яқини хўжалик ҳисобида туради. Қолганлари қишлоқ Совети рўйхатида бору, бироқ шаҳарда меҳнат қилади. Шаҳар эса уларга сизлар қишлоқда турасизлар деб гўшт бермайди. Улар бизга мурожаат қилишади. Биз эса табиийки, колхозчиларимизга етказолмаяпмиз-ку, деб уларнинг илтимосини рад қилишга мажбурмиз.

Бу муаммони ким ҳал қилади?

Мана бунисига нима дейсиз. Нарх-наво ошиши билан ҳар бир жамоа аъзосига 60 сўмдан тўлов берилиши керак. Буни ҳам хўжаликнинг зиммасига юклаб қўйишди. Дейлик, 750 колхозчи бор. Ҳар бирига 60 сўмдан йилига 1 миллион сўм сарф бўлади. Меҳнат ҳақига эса 1 миллион 200 минг сўм. Ҳар иккиси қўшилиб, 2 миллион 200 минг сўм бўлдими, хўш, бу пулни биз қаердан оламиз. Буларнинг ҳаммаси, албатта, таннархга юк бўлади. Таннарх кўтарилди, деган сўз колхоз инқирозга юз тута бошлади дегани. Боя еб турганга тоғ чидамайди, деганимнинг маъноси шу-да.

Кўриниб турибдики, хўжаликда ижтимоий масалаларни ҳал этиш ҳам мураккаблашиб бораяпти.

Бу йил режа бўйича 840 минг сўмлик ижтимоий соҳаларда иш қилиниши керак. Янги кўчаларга асфальт ётқизиш, газ келтиришни давом эттириш ва ҳоказо ишлар. Ҳаммаси ўзимизнинг ҳисобимиздан. Ҳеч ким бизга ёрдам бермайди. Ахир биз фақат шаҳарга ишлаяпмиз-ку. Аввал шаҳарни тўйдирасан, деб маҳсулотимизнинг бир килосини ҳам четга чиқаришмай қўйишди. Биз йўқ демаяпмиз. Шаҳарга давлат нархида маҳсулотимизни сотаяпмиз.

— Қарс икки қўлдан бўлиши керак-да.

— Афсуски, шундай бўлмаяпти. Боз устига ишимизга халақит беришяпти ҳам. Ўзи еримизнинг таноби тортилиб қолган-ку, шаҳар мутасаддилари буни ҳисобга олгилари келмайди. 1989 йилда шаҳар қурилишига деб 50 гектар еримизни олишган эди. Бу ерлар ҳалигача фойдаланилмай ётибди. Исроф бўляпти. Бизга келадиган ариқ сувлари ана шу шаҳар чекига тушиб қолган ерлардан ўтиб келарди. Бу ариқлар беркитиб кўмиб юборилди. Сув олишга ниҳоятда қийналяпмиз. Бу ҳақда шаҳар ижроқўмидаги ўртоқларга учрашиб, талаб қилиб, хат ёзиб чарчадик. Уларнинг ваъдаси ваъдалигича қолиб келяпти. Бу ҳам майли-я, 1986 йилда қишлоғимиз аҳолиси турар жойлари бир қисми Акмал Икромов ноҳиясига ўтган эди. Шу баҳона 1989 йилда еримизнинг 4 гектарини шаҳар аҳолисига участкага тақсимлаймиз, деб ўзбошимчалик билан олиб қўйишди. Биз билан бир оғиз маслаҳатлашишмади. Бу асоссиз хатти-ҳаракат эди. Ҳақлигимизни исботладик, еримизни қайтариб олдик. Қанча овора-сарсон бўлдик, асаблар бузилди. Икки ўртада аҳоли ҳам сарсон бўлди. Биз эса эрта баҳорда бу ерларга экин эколмай қолдик.

— Бир вақтлари оталиқ ёрдами деган гаплар бўларди. Сиздан угина, биздан бугина дегандек...

— У вақтлар ўтиб кетди назаримда. Ҳозир ҳар ким ўзи билан ўзи овора бўлиб қолдиёв. Лекин қоғозда бор. Бизни оталиқ ташкилотимиз «Алгоритм» заводи ҳисобланади. Очиғини айтиш керак. Икки йил бўляпти, бироқ сариқ чақалик фойдаси тегмаяпти. Юқорига чақириб, бизнинг иштирокимизда бир неча бор муҳокама қилишди. Хўп дейишди, ёрдам берамиз, деб айтишди. Лекин натижа йўқ. Бундай ўйлаб қарасак, уларга ҳам қийин экан. Суриштириб билсак уларнинг ўзи ёрдамга, мададга муҳтож. Шундай бўлгач, улардан ёрдам кутиш девонадан ойбоши сўраш билан баробар эмасми? Ҳозир ҳар ким ўзини ўйлайдиган бўлиб қолди.

— Кечирасиз, боя гўшт таъминоти муаммолари ҳақида гапирган эдик. Шу ўринда яна бир нарсани ойдинлаштириб олсак. Ҳозир айтилаётганидек хўжаликда товуқчилик фермасини қайта тикласа бўлмайдими? Ҳарқалай пархез гўшт, тухум, ўзларингиздан чиқиб турарди. Боғча, яслини ҳам таъминлаб туриш керак-ку.

— Яқинда Мажид Қодиров билан қилган суҳбатингиздаги гапларни айтаяпсизми? Дилдагини айтадиган бўлсам, хўжаликларда товуқчилик фермасини қайта тиклаш бу эски усулга қайтиш деб ўйлайман. Нега биз бундай фермаларни йўқ қилдик. Ҳеч кимга сир эмаски, хўжалик шароитида жўжаларни боқиб товуқ қилиш жуда мушкул. Махсус ем, махсус хона, алоҳида парвариш зарур. Бизда эса бундай имконият йўқ. Шунинг учун қанча-қанча маблағга сотиб олинган жўжаларнинг ярмидан кўпи қирилиб кетади. Омон қолганларини боқишда эса емдан қийналамиз. Хуллас, харажат уч—тўрт баробар кўпайиб, тухумлар олтинга айланиб, роса гап эшитардик. Энди яна тикласак ўша аҳвол қайтарилмайди, деб ким кафолат бера олади? Ем етказиб берамиз, жўжа сотамиз, дейишяпти. Ахир айтдим-ку, бунинг ўзи билан бўлмайди, ахир. Бир товуққа ҳам дон керак, ҳам сув керак, деган нақлни ўзгартириб, товуққа алоҳида парвариш, махсус ем, махсус бинолар керак деб айтиш керак. Шунинг учун иложи борича товуқларни соҳага ихтисослашган паррандахоналарда боқаверган маъқул. Керак пайтда биз парҳез гўшт, тухумни боғча—яслиларга ўзимиз топиб берамиз.

— Анча-мунча хасратлашиб олдик. Энди айтинг-чи, баъзан ҳозирги деҳқонни бундан ўн беш—йигирма йил илгариги деҳқонга қиёслаб бўлмайди. Ҳақиқий деҳқонлар камайиб кетди, деган гапларни эшитиб қоламиз.

— Мен бу гапларга ҳам қўшилмайман. Ҳозирги деҳқон ўша бир вақтлардаги пок, ҳалол, виждонли, меҳнаткаш, фидойи деҳқонларнинг фарзандлари, набиралари, сулола давом этмоқда. Фақат замон ўзгарди. Одамларнинг онги, дунёқараши ўзгариб кетди. Бойликка хирс қўйганлар кўпайди. Оддий бир мисол. Деҳқон билан ёнма-ён яшайдиган шаҳардан кўчиб чиққан, қайсидир йўллар билан томорқа ери олишга эришган, ишлаш жойининг тайини йўқ бир одам унинг кўз ўнгида хаш-паш дегунча данғиллама уй қуриб олади. Унинг учун қурилиш материаллари ҳам истаганча топилади. Деҳқон эса уни тополмай сарсон, овора. Бўлмаса у тиним билмай меҳнат қилади-ку. Нега у иморатини қуролмайди. Албатта, алам қилади-да, унга. Унинг фикри-зикри ўзгаради. Қанча ишласам ҳам барибир экан-да, деб меҳнатдан ҳафсаласи пир бўлади, енгилроқ йўлини қидириб қолиши мумкин.

Лекин умуман олганда бизнинг деҳқонларимиз ориятли, фидойи, ўз касбига меҳр ва ихлос қўйган одамлар. Уларнинг уюшқоқлик билан астойдил меҳнат қилиши туфайли хўжалигимиз ютуқлари кўпайиб бормоқда. Мана бу йил ҳам ишларимиз ёмон эмас. Эртаги сабзавотларни барвақт экиб олганмиз. Шаҳарликларга ҳар куни кўплаб миқдорда бодринг, помидор ва бошқа маҳсулотлар жўнатиб турибмиз. Биз бу фидойи деҳқонларга суяниб иш олиб бормоқдамиз. Шундай экан, улар тўғрисида ғамхўрлик қилиш, уларнинг турмушини енгиллаштириш учун курашиш ҳар биримизнинг бурчимиздир. Биз қўлимиздан келганча бу бурчимизга садоқатли бўлишга ҳаракат қилаяпмиз. Биргалашиб, ҳамфикр бўлиб, муаммоларни енгиш йўлларини излаяпмиз. Бу соҳада бизга мутасаддиларнинг ҳам амалий ёрдами, мадади айни кунларда сув билан ҳаводек зарур.

Н. РИХСИЕВ.

● ТАДБИРКОРЛИК—ЗАМОН ТАЛАБИ

ОТАЕВНИНГ ОРЗУЛАРИ

Отаевнинг онаси Сона опа Хивадаги кичик новвойхоналардан бирида оддий ишчи эди. Оғир пайтлар эди. Ёш Олим онасига катта-катта ёғоч идишларда сув ташиб берарди. Ўғил она изидан борди: республика озиқ-овқат саноати вазирлигининг бир йиллик мастерлар тайёрлаш курсида ўқиди, Хивадаги Киров номли 3-нон заводида ишчи, мастер бўлиб ишлади.

Серғайрат, ташаббускор йигитни Сирдарё вилоятидаги Гулистон нон заводига юборишди. Бу ерда мастерлик қилди, ишчиларнинг оғир меҳнатини ўзида синаб кўрди.

Бир воқеа ёдимга тушди. Бизни Тошкентдаги автокорхоналардан бирининг юбилейига таклиф этишди. Унинг директори ёш, серғайрат йигит экан. Директорнинг айтишича, янги иш бошлаган куни ҳузурига ўринбосари, бош инженер кирибди. «Биз сизнинг хизматингиздамиз,— дейишибди улар. — Ўзингизни ҳеч уринтирманг, барча ахборотларни ўзимиз етказиб турамиз». Демак, корхонанинг эски «қирриқ»лари янги директорнинг ишга номига келиб-кетиши, бошқа ишларга аралашиб, ўзини «уринтирмас»лиги тарафдори эдилар. Собиқ директор худди шу тахлитда иш юритаркан. У шу даражада ишчилардан узоқлашиб кетган эканки, мабодо корхонани бир ўзи айланиб келмоқчи бўлса, адашиб қолиши ҳеч гап эмас экан. Янги директор эса бу йўлга юрмади. Унга «доно» маслаҳат берган кишиларни ишдан бўшатибди, ҳамма ишни ўз қўлига олибди. Унинг бу «қайсар»лиги корхона шуҳратини тиклади, ишчи-хизматчилар моддий манфаатдорлигини оширди.

Олим Отаев ана шундай тадбиркор, ишчилар фойдаси учун йўқ ердан ундириб, қайсар раҳбарларни ҳам айтганига кўндириб келадиган киши.

У Гулистон нон заводига раҳбарлик қилган йиллари корхона довруғи Москвагача етиб борди. Мукофотлар, кўчма Қизил байроқлар, Дипломлар... Энг муҳими — гулистонликлар нон маҳсулотларини талашиб-тортишиб сотиб олишарди. Ишчилар эса ўз раҳбарларидан миннатдор эдилар.

Тошкентда француз батони ишлаб чиқарадиган линияни ишга тушира олмай, хуноб бўлиб юришарди. Шунда жумҳурият озиқ-овқат саноати вазирининг топшириғи билан Гулистондан Олим Отаев ёрдамга келди. У уч кун ичида линияни ишга туширди, дастлабки маҳсулот вазирликка олиб борилди.

Шундан кейин уни Тошкентга таклиф этишди. Гулистонликлар ўз директорларига осонликча жавоб беришмади...

Тошкент нон бирлашмаси янги бош директори ишни эски техника воситаларини янгиларига алмаштиришдан, ишчилар учун қулай шароитлар яратиб беришдан бошлади.

Биз бирлашманинг Бешёғочдаги бош заводидамиз. Кенг ва ёруғ хоналар, турли хил гуллар, оппоқ кийинган ишчилар дилингизни равшан қилади.

— Мен салкам йигирма йилдан бери шу ерда ишлайман,— деди Ҳаким Қорабоев,— айтсам, ишонмайсиз: ярим қоронғу, диққинафас хоналарда ишлашдан қўрқардик. Назаримизда бир бурчакда пайт пойлаб ётган «жин»лар елкамизга сакраб чиқиб олаётгандек туюларди. Директоримиз Олимжонга минг раҳмат, кўҳна корхонамизни қайта таъмирдан чиқарди, жуда кўп қулайликлар яратиб берди. Энди ишлаб чарчамаймиз. Илгари ишга биров судрагандек келардик, ҳозир кетгимиз келмайди.

Ўзбекистонда хизмат кўрсатган ихтирочи, Тошкент шаҳар Совети депутати Олим Отаев Тошкент нон заводларига Германия, Чехословакияда ишлаб чиқарилган замонавий техникаларни ўрнаттирди, катта заводлар ўрнига кичик корхоналар қуришга эътибор кучайтирилмаяпти.

— Бундай кичик корхоналар харидорларни иссиқ ва сифатли нон маҳсулотлари билан таъминлаш имкониятини беради,— дейди бош директор.

Яқинда пойтахтнинг Қорасув даҳасидаги 2-нон корхонаси қайта таъмирлашдан сўнг ишга тушди. Унинг қуввати беш баробар ошди. Бу ерда бир кунда 100 тоннадан зиёд хилма-хил сифатли нон маҳсулотлари ишлаб чиқарилмоқда.

50 дан зиёд ихтирочилик таклифлари ишлаб чиқаришга жорий этилди. Натижада маҳсулот сифати яхшиланди. Хомашё, электр қуввати, табиий газ, хамиртурушлар тежалмоқда, хамирлар шифобахш сутачитқи зардоблари қўшилган ҳолда тайёрланмоқда.

Бугунги кунда «Тошкент нон саноати» корхоналари шаҳримиз аҳолиси учун бир кунда 400—410 тонна турли хил нон маҳсулотлари тайёрлаб беради. Улар бирлашманинг 6 та махсус магазинлари ва бошқа савдо тармоқларида сотилмоқда.

Яна шу нарсани таъкидлаш лозимки, корхоналардаги ихтирочилик таклифларининг жорий этилиши давлатнинг 100 минг сўмдан зиёд маблағини тежаш имконини берди.

Нон—улуғ неъмат. Уни пала-партиш, сифатсиз тайёрлаш, увол қилиш асло мумкин эмас. Чиройли, хуштаъм нонлар дастурхонларимиздан аримасин.

Э. ҚОСИМОВ.

● *Шифокорлик—масъулиятли касб*

БИЛИМГОҲИМИЗ СИЗНИ КУТАДИ

Меҳнат Қизил Байроқ орденли биринчи Тошкент давлат олий билимгоҳи Ўрта Осиёда илк бор ташкил этилган, ҳозирги кунда мамлакатимизда танилган катта олий даргоҳлардан бири ҳисобланади. Бу олий билимгоҳда даволаш ва стоматология куллиётлари мавжуд бўлиб, унда 35 миллат вакилларига мансуб 5,5 минг талаба таҳсил олмоқда. Даволаш куллиёти ички касалликлар, жарроҳлик, акушерлик ва гинекология касблари бўйича, стоматология куллиёти эса жарроҳлик, ортопедик, терапевтик стоматология ва болалар стоматологияси бўйича мутахассислар тайёрлайди.

Билимгоҳнинг шўъбаларида 1000 нафардан зиёд ўқитувчилар ишлайди, кўплаб профессорлар ва фан докторлари, Ўзбекистон ССР Фанлар Академиясининг 2 нафар академиги ва бир нафар СССР тиббиёт фанлари академиясининг мухбир-аъзоси бўлғуси шифокорларга таълим беришади. Барча шўъбаларнинг йирик олимлари, тажрибали ўқитувчилари ўз билим ва маҳоратларини юқори малакали ўқитувчи ходимлар тайёрлашдек масъулиятли ишга ҳам сафарбар этганлар.

Биринчи ва иккинчи курсларда талабалар умум-таълим ва тиббий-биологик фанларни ўрганадилар. Учинчи курсдан бошлаб шифохоналарда, поликлиникаларда ва бошқа муассасаларда клиник фанлар сирларини эгаллайдилар. Билимгоҳда ўқишнинг дастлабки кунлариданоқ талабалар ўзлари танлаган соҳаларни чуқурроқ ўрганиб боришларини кўзлаб, улар кичик тиббиёт ходими сифатида беморларни умумий парваришлаш ишларига жалб этиладилар.

Шуни алоҳида қайд қилиш керакки, билимгоҳда асосий эътибор юксак малакали мутахассислар тайёрлашга қаратилган. Бу мақсадда ўқув ишлари 1987 йилдан буён янги дастур асосида олиб борилмоқда. «Мамлакатимизда олий ва ўрта махсус ўқув юртларини қайта қуришнинг Асосий йўналишлари» лойиҳалари кўрсатмаси асосида тузилган ушбу режага мувофиқ тиббиёт олий ўқув юртларига шу мутахассисликка астойдил қизиққан чуқур билимли ёшлар танлов йўли билан қабул қилинади.

Билим олиш жараёнида талабаларга барча қулайликлар яратиб берилади. Уларнинг энг қобилиятлиларини илмий ишларга ҳам жалб этамиз.

Талабаларнинг ўқув жараёнидаги масъулиятини ошириш ва ўқув жараёни назоратини кучайтириш мақсадида даволаш куллиётининг 2-ва 5-, стоматология куллиётининг 2-курсида давлат имтиҳони ўтказилади. Бу эса ўқишга лоқайдлик билан қарайдиганларни саралайди ва айни пайтда бошқаларнинг билимга масъулиятини кучайтиради.

Олий билимгоҳимизда талабаларнинг маданий дам олишлари учун ҳам қулайликлар яратилган. Бадиий ҳаваскорлик тўгараклари ва мунтазам ишлаб турувчи спорт тўгараги шулар жумласидандир. Вақти-вақти билан ҳаваскорлар кўриклари, бадиий кечалар ўтказиб турилади.

Мамлакатимизда шифокор меҳнати қадрланади. Уларнинг мавқеи билимининг чуқурлиги, беморга бўлган муомаласи ва малакаси билан белгиланади. Демак олий билимгоҳимизни муваффақиятли битирган ёш мутахассислар эл орасида ҳурмат ва эътибор топавериладилар. Бу фикрларимни таъкидлашдан мақсад сизларни ўқишга жалб этишдир.

Ўрта мактабни битираётган ўқувчиларга, Совет Армиясидан хизматини ўтаб келган йигитларга мурожаат қиламан. Агар шифокорликка астойдил меҳр қўйган бўлсангиз олий билимгоҳимизга келинг. Эшикларимиз Сизлар учун очиқ. Эл саломатлигининг ҳақиқий посбонлари бўламан деган, билимли, кириш имтиҳонларидан муваффақиятли ўтган ҳар бир ёшни даргоҳимиз талабаси бўлиб қолишини астойдил истаймиз.

Т. ДАМИНОВ,
Биринчи Тошкент давлат тиббиёт олий билимгоҳи ректори, профессор.

ЧЕТ ЭЛЛАРДА

МАМЛАКАТЛАР • ОДАМЛАР • ВОҚЕАЛАР

ФОЙДАЛИ МУЛОҚОТЛАР

● **Америка Қўшма Штатлари мудофаа вазири Р. Чейни Си-эн-эн телекомпанияси мухбири билан қилган суҳбатида: «Биз Совет Иттифоқи билан мулоқотларни давом эттириш тарафдоримиз. Бу муносабатлар ҳар икки томонга фақат наф келтиради», деб айтди. Унинг фикрича, бундай алоқалар, айниқса, ҳозирги пайтда яъни СССРда асосий ўзгаришлар бўлиб ўтаётган бир даврда ўта фойдалидир. Навбатдаги Совет-Америка учрашувини ўтказишга тааллуқли берилган саволга жавобан Чейни: «Мен вақти-вақти билан олий даражада учрашув ўтказиб туриш АҚШ манфаатларига мос бўлиб тушади», деб ўйлайман, деди. Шунингдек, Р. Чейни Америка Президенти ҳамда Совет Иттифоқи раҳбарининг вақти-вақти билан учрашиб туриши ҳал этилиши лозим бўлган масалаларни зудлик билан ечиш имкониятини беради, деб таъкидлади.**

«КОЛУМБИЯ» ПАРВОЗГА ТАЙЁР

● **КАНАВЕРАЛ бурнида (Флорида штати) кўп марта фойдаланиладиган космик кема — «Колумбия» парвозга тайёр қилиб қўйилди. 22 май куни учириладиган кема ичида 7 нафар Америка астронавти коинотга учиш учун тараддуд кўрмоқда. 9 кун давом этадиган парвоз давомида астронавтлар биологик тажрибалар олиб борадилар. Шу мақсадда кема ичига 30 та каламуш ҳамда 2,5 минг дона жажжи медузалар жойлаштирилди.**

ТАСОДИФ ТУФАЙЛИ ҚЎЛГА ТУШДИ

● **Испаниянинг Аликанта шаҳрида ўғирлик қилишга отланган кимса тасодиф туфайли қўлга тушиб қолди. 56 яшар ўғри бир аёлнинг уйидан пулини ўғирлаб, қочиб кетаётганда ясама тишлари бўғзига тиқилиб, ўлиб қолди. Рейтер ахборот агентлиги ана шу воқеа ҳақида хабар бериб, қуйидаги тафсилотларни келтирди: ўғри аёлнинг уйига киради. Тикув машинасини таъмир қилиб беришни таклиф этгач, у асосий ниятини амалга оширишга киришди. 18 минг песетни ўмариб, энди жуфтакни ростлайман деб турганда, уй бекаси унга ташланиб, қувлаб бошлади. Чопиб кетаётган ўғри ясама тишларини кутилмаганда ютиб юборди. Ёрдамга келганлар тишни чиқариб ола олмадилар. Ўғри касалхонага келтирилгунча нафаси тиқилиб, ҳалок бўлди.**

ДАСТЛАБКИ ЎЛИМ ҲУКМИ

● **АМЕРИКАНИНГ Алабама штатидаги Бирменгем шаҳри округ суди шу ерда яшовчи 37 ёшли Дэвид Чэндлерни полиция айғоқчисини ўлдиришни уюштиргани ва бошқа жиноятлар қилганлиги учун ўлим жазосига ҳукм қилди. Дэвид Чендлер қора дори билан савдо қилувчи катта гуруҳ бошлиғи сифатида юқоридаги жиноятларни содир этди. Шундай қилиб у 1988 йилги қонун асосида ўлим жазосига ҳукм этилган дастлабки америкалик бўлди.**

ЯНГИЛИКЛАР ТЎЛҚИНИДА

● **БИРЛАШГАН Миллатлар Ташкилотининг олий мартабали вакили Бағдодда Ироқ раҳбарияти билан мамлакат шимолида БМТнинг хавфсизлик кучларини жойлаштириш хусусида бир битимга келинганлигини эълон қилди.**

● **ФРАНЦИЯ Ташқи ишлар вазирлиги Чилининг собиқ ҳокими, ҳозир қуруқликдаги қўшинлар қўмондони бўлган генерал Аугусто Пиночетга Францияга сафар қилиш учун рухсатнома берилиши тўғрисидаги таклифни рад этди. Бироз муддат аввал Англия парламенти ҳам шундай қилган эди.**

● **ЧЕХОСЛОВАКИЯНИНГ Экол фирмаси Форс кўрфазидаги денгизларга ёйилган нефтларни тозалашнинг янги усулини тавсия этди. Фирма ишлаб чиққан усулга биноан махсус бактериялар нефтни «ютиб», сувни тозалаб беради.**

ЧЕТ ЭЛЛАРДА

МАМЛАКАТЛАР • ОДАМЛАР • ВОҚЕАЛАР

● **ҚАЛИНИН районидаги Навоий номли колхознинг икки гектарлик иссиқхонасида 25 нафар деҳқон меҳнат қилади. Режа: аҳоли дастурхонига 64 тоннадан зиёд помидор тортиқ қилиш.**

Суратда: помидор барвақт етилди; деҳқонлар М. Шарипова ва М. Миряҳёев ҳосилни кўздан кечиришмоқда.

Суратчи В. ТЎРАЕВ.

ҚЎЙ БИЛАН МУКОФОТЛАНДИ

ҚИШНИНГ қаҳратон кунларида қолган оч бўри тоғликларнинг қўйига қирон келтира бошлади. Оҳангарон районининг Собир Раҳимов номли совхоз чорвадорлари қўйларни оч бўри ҳамласидан қутқаришда ёрдам беришни сўраб, кекса ўрмончи, уста овчи Тоштемир ота Қозоқбоевдан илтимос қилишди.

— Бўрини бир ой пойладим, — ҳикоя қилади Тоштемир ота. — Ўша куни уни хўрак қўйилган ерга яқинлашаётганини сездим. Мўлжаллаб қўш оғизли милтиқдан ўқ уздим. Бўри ярадор бўлди. Йиртқичнинг кўзи қонга тўлиб, ўзимга ташланди. Чап бериб, иккинчи ўқни уздим.

Совхоз маъмурияти овчини қўй билан мукофотлади.

Ў. ЖЎРАЕВ.

БРАКЧИЛАР ҚИМЛИГИНИ АЙТАМИЗ

ШАҲАР БЕДАРВОЗА ЭМАС!

ЧАМАСИ озиқ-овқат маҳсулотлари танқислиги шундай маҳсулотлар ишлаб чиқарадиган корхоналарда сифатни назорат қилишни сусайтириб юборганга ўхшайди — бу корхоналарда шундай ҳам бўлаверади, қабилида иш тутишмоқда.

Ўзбекистон стандартлаш ва метрология марказининг ходимлари ўтказган текширувлар шундай кайфиятлар борлигини кўрсатмоқда.

* * *

Ўзбекистон ССР Соғлиқни сақлаш вазирлигига қарашли Олмалиқ болалар сутли таомлари ошхонаси.

Йўқ, бу ердагилар болаларни яхши кўришмайди. Қатиқ ва стерилланган сут текширилганда, уларда кислоталар керагидан кўп ва зичлик кам эканлиги маълум бўлди. Ҳатто арзимас ишдек туюлган идишга солиш ва маркалашда ҳам бу ерда рисоладагидек ишлай олишмаяпти. Лекин энг ёмони шуки, қатиқ билан биолактда касалланишга сабаб бўлувчи ичак таёқчасимон микроблари гуруҳи топилди. Бу маҳсулотнинг ҳаммаси бракка чиқарилди. Оналар ва оталар албатта ташвишланмасалар ҳам бўлади — давлат назорати ходимлари бу ерда бундан буён бундай қўпол хатоларга йўл қўймасликлари учун ҳамма ишни қилдилар. Бошқа шундай корхоналарнинг ходимлари болалар саломатлиги учун ташвиш чекишлари лозим. Болалар сутли таомлари ошхонасидаги ишларнинг аҳволи тўғрисида алоҳида гаплашилади ва биз тез орада бу мавзуга қайтамиз.

(ЎзТАГ).

• ХОТИРА •

ОРИФЖОН ҲОЖИ ЙЎЛДОШ ЎҒЛИ:

«УЛУҒ САВОБ ИШГА ГУВОҲ БЎЛДИМ»

ВОЛОКОЛАМСКДА УРУШ ҚУРБОНЛАРИГА 50 ЙИЛДАН СЎНГ ЖАНОЗА ЎҚИЛДИ

ЭСКИ Қовунчи жоме масжидининг имом хатиби Орифжон ҳожи Йўлдош ўғли Бухоро мадрасасида таҳсил кўриб, Марокашда ислом олий илмгоҳини битирганлар, икки марта муборак ҳаж сафарида бўлганлар. Хизмат юзасидан кўпгина хорижий мусулмон мамлакатларига борганлар, чунончи, Ҳиндистон, Афғонистон ва Мозамбикда бўлганлар. Ҳаётда оқ-қорани кўп кўриб, эзгулик билан ёвузлик, поклик билан нопоклик, савоб билан гуноҳ ишларга кўп дуч келганлар. Булар ҳақида жамоага таъсирчан ҳикоя қилиб берадилар. Лекин яқинда у киши бир сафардан қайтиб келдилар. Бунда ўз иборалари билан айтганда, энг улуғ савоб ишга гувоҳ бўлдилар.

Ҳожи ака билан бу сафар таассуротлари ҳақида суҳбатлашаману, бир қадимий китобда ўқиганларим эсимга тушади.

... Уруш майдонларида ўлган шаҳидлар қабрларида чиримайдилар. Уларни ейишни Оллоҳ-таоло тупроққа ҳаром қилди. Бошқа барча инсонлар ўлганидан кейин чириб тупроқ бўлганлар... Уҳуд шаҳидларидан ҳазрат Жобирнинг оталари Абдуллоҳ бинни Умарнинг қабрини қирқ неча йил ўтгандан кейин сел ювиб, очиб кетди. Ота-ўғил ҳар икковлари бир қабрга қўйилган эдилар. Кўрдиларким, уларнинг танларида ҳеч қандай ўзгариш бўлмабдур. Янги ётган ўликдек барча аъзолари саломат экандур. Ҳазрат Умавиянинг халифалик замонларида Уҳуд тоғидаги шаҳидлар ётган қабристон ичидан ариқ ўтказмоқчи бўлдилар. Очилган ўликларни бошқа жойга кўмилсин, деб Умавия буйруқ чиқарди. Шул кунлари бир неча шаҳидларнинг қабрлари очилган эди. Қарасалар, кечагина кўмилгандек танлари юмшоқ, аъзолари саломат экан...

Бу-ку, жуда узоқ ўтмишдаги тарих. Худди ана шу воқеа бундан эллик йил бурун Москва остоналарида, аниқроғи, Волоколамскда такрорлангандек туюлади менга.

Қуюндек ёпирилиб келаётган фашист галалари Ватанимиз юрагини ишғол этишга, Москвада Ғалаба парадини ўтказишга интилардилар. Лекин она юртнинг оёқости қилинишига йўл қўймаслик, халқимизни қулликдан сақлаб қолиш ниятини кўнглига туккан ватанпарварлар бор эди. Улар навқирон ёшларида шаҳид бўлсалар бўлдиларки, бир қадам ҳам орқага чекинмадилар. Бу ерда машҳур панфиловчилар жанг қилган эди. Мазкур дивизия командирларининг кўпчилик қисми Тошкент ҳарбий пиёдалар билим юртини битирган эди. Ўзбекистондан, Ўрта Осиёдаги бошқа республикалардан келган аскарлар шошилинч равишда тайёргарлик кўрармай жангга ташланган эдилар. Атроф ўрмонлар, ботқоқликларда қиш изғирини-ю, қузғун галалар ҳукмронлик қиларди. Уларнинг сон-саноқсиз ҳужумлари мард ўғлонларимиз томонидан мардонавор қайтариларди. Биргина мана шу яқиндаги Дубосеково разъезди мудофаасида турган 28 панфиловчи-жангчи жасоратини эслайлик. Уларнинг командири «Россия бепоён, лекин чекинадиган ер йўқ, орқамизда Москва!», деб хитоб қилиб, оташин шиор ташлаганлиги тарихда муҳрланиб қолган. 28 нафар жангчимиз душманнинг артиллерия тайёргарлиги ва автоматчилари ҳужумини қайтарган, фашистларнинг 50 танкини яксон этган.

Ўз навбатида ўша жанггоҳларда қанчадан-қанча ўғлонларимиз муздек тупроққа йиқилиб абадий кўз юмгандилар. Шу ерлик кексаларнинг гувоҳлик беришича, фашистлар дуч келган аскарларимизни отиб кетаверишган, уларни кўмишга рухсат беришмаган. Ҳалок бўлганларнинг устига тупроқ тортишга ҳам имкон бўлмаган. Қиш аёзи марҳумлар устига қордан кўрпа тўшаган. Баҳорда эрувгарчилик бошлангач, улар ботқоқ бағрига сингганлар ва номаълум аскарларга айланганлар.

Номаълум аскар... Кўплар қатори шахсан менинг ҳам Воҳид амакимдан бедарак кетганлар қаторида «қора хат» келган. Бедарак кетди, дейиш нисбий гап экан. Ўн йил, йигирма-ўттиз, қирқ-эллик йил ўтса ҳам дараги топилар экан. Янгийўллик Обид ака ўз жигаргўшаси Волоколамск учун жанг қилганлигини биларди, у ўзининг меҳрибони дарагини ана шу ерда топгандек бўлди.

Ўлганларнинг бош ва тос суяклари ҳали ҳам бутун. Ҳатто баъзи суяклар ёнида ёдгорлик буюмлари ҳам топилиб қолмоқда. Бир суяк ёнида медальонга дуч келинди. У қозоғистонлик марҳум аскарга тегишли эканлиги маълум бўлди. Қазилмалар орасидан катталиги пиёладек бир жисм ҳам чиқди. Шу ерда қидирув ишлари олиб борган отряд сафида бўлган фидойи ҳамшаҳримиз Зарифа Эшмирзаева уни қўлга олиб кўрди. Қидирувчининг далолат беришича бу марҳумнинг юрагига ўхшаб кетарди. Қўлига олиши билан томирлар ҳар ён ёйилиб кетган...

Россия шаҳарларидан, Ўзбекистондан, Ўрта Осиёнинг бошқа масканларидан қидирувчиларни бу олис жанггоҳларга етаклаб келган нарса нима? Оталар, акаларнинг ўлмас руҳи, уларга бўлган сўнмас меҳр, инсоний бурч. Бу бурчни юксак ҳис этган ҳақиқий кишиларгагина ана шундай савоб насиб этади. Ҳикоя қилишларича, қидирув ишларини дастлаб тракторлар бошлаб беради, сўнг отряд аъзолари ишга киришадилар. Улар ёмғир, қор ёғиб турганлигига қарамай, захдан чўчимай ботқоқликни кавлашади. Қидирувчилар орасида ёшлар, мактаб ўқувчилари ҳам анчагина. Кейинги отряд аъзолари орасида ҳатто еттинчи синф ўқувчилари ҳам бор экан. Ана шу фидойиларнинг бир неча ой давом этган машаққатли ҳаракатлари туфайли 629 аскарнинг қолдиқлари топилди. Топилган суяклар бирма-бир ювилиб, тозаланди, эҳтиёт қилиб қуритилди, сўнг 65 та тобутга авайлаб солинди. Бу тобутчиклар яқинда Волоколамскка олиб келинди.

Ғалаба байрами куни бу ерда катта маросим ўтказилди. Митингда маҳаллий раҳбарлар, собиқ фронтчилар, қидирув отрядларининг аъзолари тўпланишди. Тобут атрофлари гулчамбарларга тўлиб кетди. Тарих ва маданият ёдгорликларини сақлаш жамиятининг Миртурсун Мирсоатов бошлиқ ўзбекистонлик фаоллари марҳум юртдошларимиз тобути олдига гуллар қўйиб, ҳурмат бажо келтирдилар. Халқимизнинг муқаддас урфодатига кўра уларга жаноза ўқилди. Ҳожи аканинг, «Эй, парвардигор, биз тириқларни мағфират қилгин, гуноҳларимизни кечгин, биздан аввал ўтганларнинг ҳам гуноҳларини кечгин» дея қилган илтижоси, ўқиган сураи фотиҳаси, айтган саловоти, дуоси юракларни эзиб юборди.

Тобутлар машиналарга қўйилди. Мотам колоннаси бир неча чақирим наридаги бranda биродарлик қабристони томон йўл олди. Кенг сайҳонликда янги қазилган қабрлар олдида ҳам тиловат садолари эшитилиб турди... Инсон ҳамма нарсадан улуғ, азиз ва ҳурматлидир. У вафот этганда ҳам иззат-икром кўрсатилиб, ҳурмат бажо қилинади. Улуғ Ватан урушида бевақт шаҳид кетганларга эллик йилдан сўнг ана шу тарзда эҳтиром кўрсатилиб, улар олдидаги инсонийлик қарзи адо этилди.

Суҳбатдош С. МУСАЕВ.

ЭЪЛОНЛАР БУРЧАГИ

ЎРТА ОСИЁ БОЛАЛАР ТИББИЁТ ОЛИЙ БИЛИМГОҲИ ҚОШИДАГИ

ТИББИЁТ БИЛИМ ЮРТИ

1991—1992 ўқув йили учун

КУНДУЗГИ БЎЛИМГА

ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Билим юрти Тошкент шаҳар даволаш муассасаларида ишлаш учун «Ҳамширалик иши» бўйича тиббиёт ҳамшираларини тайёрлайди.

Аризалар —Тошкент шаҳрида ва Тошкент вилоятининг Оржоникидзе, Тошкент, Калинин районларида, Бектемирда яшаб турувчи, 10—11-синф ҳажмида маълумотга эга бўлган йигит ва қизлардан қабул қилинади.

Ҳужжатлар 15 июндан 31 июлгача қабул қилинади.

Ўқиш муддати — 1 йилу 10 ой.

Ўқиш икки тилда (ўзбек ва рус тилларида) олиб борилади.

Ўқишга кириш учун қуйидаги ҳужжатларни топшириш керак: раҳбар номига ариза, ўрта маълумоти тўғрисидаги ҳужжат, соғлиғи тўғрисида ҳужжат (086/У намунада), меҳнат дафтарчасидан кўчирма (ишловчилар учун), 3x4 см. ҳажмидаги 4 та сурат, паспорт ва ҳарбий хизматга оид ҳужжатлари шахсан кўрсатилади.

Билим юртимизга кирувчилар иккита фандан: (ўзбек тили ва рус тилидан диктант) имтиҳон топширадилар.

Бошқа миллат тилида мактабни тугатганлар рус тилида диктант ёки баён (хоҳишига қараб) ёзадилар.

Иккинчи имтиҳон биологиядан (оғзаки) бўлади.

Билим юртига кирувчилар имтиҳонларни ўзбек ва рус тилларида топширишлари мумкин.

Кириш имтиҳонларининг I даври 15 июлдан, II даври 1 августдан бошланади.

МАНЗИЛГОҲИМИЗ: Тошкент шаҳри, Чермет кўчаси, 103-уй (93, 96, 112, 156, 167-автобусларнинг «ТошГРЭС», «Микрорайон» бекатлари).

СССР ЖАМҒАРМАЛАР БАНКИ

СЕРТИФИКАТЛАР ЭНГ ЮҚОРИ ДАРОМАД ФОИЗЛАРИГА ҚАФОЛАТ БЕРАДИ

СССР Жамғарма банкининг сертификатлари — талабгорларга бериладиган қимматбаҳо қоғозлардир.

250, 500 ва 1000 сўмлик белгилари билан муомалага чиқарилган.

Пул жамғармаларини 10 йил муддатга сақлаб бериш учун мўлжалланган.

Шу муддатга амал қилинган тақдирда, сертификатлар бўйича тўланадиган ўртача ўн йиллик муддат учун йиллик даромаднинг 10 фоизи ҳисобидан ҳақ тўланади.

Агар Сиз 1000 сўмлик белгиси бор сертификатлар сотиб олсангиз 10 йилдан сўнг жамғармангиз 1595 сўмга кўпаяди ва натижада 1000 сўм эмас, балки 2595 сўм бўлиб Сизга қайтади.

Агарда сертификатни 10 йил муддат вақтига етмасдан туриб ҳақ тўлаш учун тақдим этилса, унда даромад фоизлари жамғарма сақланган тўлиқ йиллар учун тўланади.

Сертификатлар СССР Жамғарма банкининг барча муассасаларида ҳар доим сотилади ва қабул қилинади.

Сертификатлар —пул маблағларини узоқ муддатга сақлашнинг қулай туридир.

СССР жамғарма банки Тошкент вилояти бошқармаси

ЕР ОСТИДАН ЎТГАН ГАЗ ҚУВУРЛАРИДАН ГАЗ СИЛҚИБ ЧИҚИШИ ЖИДДИЙ ХАВФ ТУҒДИРАДИ

Ер ости газ қувурларидан газ силқиб чиқиши оқибатида қудуқлар уй-жой биноларининг ертўлаларида ва ишлаб чиқариш биноларида портлаш хавфини туғдирувчи аралашма ҳосил бўлиши ва у портлаш, ёнғин чиқиш, заҳарланишга олиб келиши мумкин.

Газ ҳидини сезишингиз билан тезда эҳтиёткорлик чораларини кўринг ва носозлик бартараф этилгунга қадар

ҚУЙИДАГИЛАРГА ҚАТЪИЙ РИОЯ ЭТИНГ:

— чекманг;
— ўт ёқманг;
— электр ва учқун берувчи асбоблардан фойдаланманг.

ГАЗ ҚУВУРЛАРИ ВА ГАЗ ИНШООТЛАРИ ШИКАСТЛАНИШИ ОҚИБАТИДА ГАЗ СИЛҚИБ ЧИҚИШИ БИЛАН БОҒЛИҚ ҲАММА ҲОЛЛАРДА

04 ТЕЛЕФОНИ ОРҚАЛИ

авария-диспетчерлик хизматига

ЗУДЛИК БИЛАН ХАБАР ҚИЛИНГ

Бахтсиз ҳодисаларнинг олдини олиш мақсадида

ҚУЙИДАГИЛАР ҚАТЪИЯН ТАЪҚИҚЛАНАДИ:

— шаҳар (ноҳия) газ хўжалиги хизмати идораларининг ёзма рухсатномасисиз газлаштирилган объектларни бузиш, ҳар турли қурилиш ва ер қазиш ишларини амалга ошириш;
— ишлаб турган газ қувурларига ўзбошимчалик билан қувур улаш;
— қудуқлар қопқоқларини, ГРП иншоотлари эшикларини очиш ва унга тушиш ҳамда кириш;
— болаларнинг қудуқларда ва уларга яқин жойларда ўйнашлари, гулханлар ёқишларига йўл қўйиш.

«ТОШОБЛГАЗ» ВИЛОЯТ БОШҚАРМАСИ.
«ЭРА» ТАЖРИБА ТИЖОРАТ АГЕНТЛИГИ.

• *Футбол: олий лига*

ЭНДИ ДАМ ОЛСА АРЗИЙДИ

Мамлакат биринчилигида куч синаши лозим бўлган командалар, одатда ўйингача бир-бирлари билан кўришмайдилар. Ҳар иккала жамоа ҳам ўз ҳолича тайёрланади. Владикавказ спартакчилари Тошкентга келганларида бу «анъана» бузилди. Яхши таниш бўлган футболчилар машғулотлар тамом бўлиши биланоқ бир-бирларини излаб қолишди. Собиқ дарвозабонимиз, ҳозирда меҳмонлар мураббийси Александр Яновский Қибрайдаги пахтакорчилар спорт базасига ташриф буюрди. Собиқ спартакчи, ҳозирда дарвозабонимиз Юрий Перескоков владикавказликлар тўхтаган меҳмонхонада дўстларини Ўзбекистон ноз-неъматлари билан сийлади. Иккала команданинг етакчи ўйинчилари — Миржалол Қосимов ва Бахва Тедеевлар ўзлари аъзо бўлган СССР олимпия терма командасининг бўлажак ўйинлари тўғрисида ўртоқлашдилар.

«Пахтакор»га ўн йилдан зиёд меҳнат қилиб тузукроқ кузатилмаган Яновскийни учрашув олдидан «тренерлик ишига кузатишди». Ўзбекистон ССР фазкультура ва спорт Давлат комитети, «Пахтакор» марказий ўйингоҳи ҳамда шу номли команда жамоаси фахрий спортчига миннатдорчилик билдириб, эсдалик совғалари топширишди.

«Пахтакор» мураббийлари таркиб танлашда яна қийинчиликка дуч келдилар. Жароҳатланган Оганесян ҳамда икки марта огоҳлантирилган Муҳамедовлар ўрнига ким тушиши сўнгги дақиқагача номаълум эди. Ниҳоят 3-рақам остида Черновци шаҳридан келган марказий ҳимоячи Шелест ҳамда 9-рақам билан энди жароҳати битаётган Галиевлар майдонга тушишди.

Биринчи бўлим пахтакорчилар устунлигида ўтди. Бондаренко бошчилигидаги ҳимоя чизиғи ишонарли ўйнагандан сўнг ярим ҳимоячиларимиз асосий эътиборни ҳужумга қаратдилар. Миржалол Қосимовни муболағасиз учрашув қаҳрамони қилиб кўрсатиш мумкин. Унинг аниқ оширган тўплари шерикларини бир неча марта дарвозабон билан якка-ма-якка чиқишга олиб келди. Бироқ Шквирин ва Галиевлар кўп ҳолларда имкониятни бой бердилар.

Айнан Қосимов иштирокидаги комбинация ҳисоб очилишига олиб келди. Биринчи бўлим ўрталарида у ўз ҳаракати билан рақиб ҳимоячиларини чалғитиб, тўпни қулай вазиятда турган Ҳасановга етказиб берди. Нўъмон хотиржамлик билан бир ўйинчини алдаб ўтиб дарвозани аниқ нишонга олди.

Агар учрашув ҳакам, москвалик Овчинников қатъийроқ бўлганда «Пахтакор» йирик ҳисобда ғалабага эришиши мумкин эди. Аммо ҳакам осетияликларнинг қизиққонлигидан чўчидими, бир неча вазиятни тўғри баҳолай олмади. Бу эса пахтакорчиларда асабийлик кайфиятини уйғотди. Ҳакамнинг нўноқлигидан фойдаланган меҳмонлар иккинчи бўлимда нафақат ҳисобни тенглаштиришлари, балки олдинга чиқишлари ҳам мумкин эди. Лекин тасодиф туфайлигина Перескоков қўриқлаётган дарвоза дахлсиз қолди. Ўйин тамом бўлишига саноқли дақиқалар қолганида киритилган иккинчи тўпни ҳам айнан тасодифга боғлаш мумкин. Пахтакорчилар ҳужумини қайтараётган меҳмон ҳимоячиларидан бири тўпни ўз дарвозасига йўллади. Бироқ ҳужумда Шквириннинг иштирок этганлиги учун тўп унга ёзилди. Бу — унинг мавсумдаги 7-тўпи ва у тўпурарлар баҳсида ҳозирча иккинчи бўлиб турибди.

Ўз майдонида олти имкониятдан беш очкога эга бўлган пахтакорчилар, ниҳоят, жадвалнинг қуйи поғонасини тарк этишди. Энди дам олса бўлади. СССР терма командаси бир қанча учрашувларда иштирок этиши муносабати билан эълон қилинган танаффусдан фойдаланган футболчиларимиз куни кеча Грецияга учиб кетдилар. «Пахтакор» у ерда дам олишдан ташқари мавсумдаги энг қийин ўйин, 2 июнга белгиланган МАСК командаси билан учрашувга тайёргарлик кўради.

12-турнинг қолган учрашувлари қуйидагича якунланди: «Днепр» — «Торпедо» — 0:0, «Спартак» (Москва) — «Локомотив» — 1:1, «Шахтёр» — «Динамо» (Минск) — 2:0, «Динамо» (Москва) — «Арарат» — 1:0, «Динамо» (Киев) — «Металлург» — 1:0, «Помир» — МАСК—2:2.

Аброр ИМОМХЎЖАЕВ.

МУСОБАҚА ЖАДВАЛИ

1. МАСК	12	8	3	1	24—12	19
2. «Шахтёр»	11	3	8	0	12—7	14
3. «Спартак» М	9	5	3	1	13—8	13
4. «Торпедо»	12	4	5	3	12—8	13
5. «Помир»	12	2	9	1	11—10	13
6. «Арарат»	12	5	2	5	10—11	12
7. «Динамо» К	11	4	4	3	12—13	12
8. «Металлист»	12	4	4	4	11—12	12
9. «Днепр»	11	3	5	3	6—6	11
10. «Черноморец»	12	2	7	3	14—12	11
11. «Динамо» М	12	4	2	6	13—15	10
12. «Динамо» Ми	12	3	4	5	11—14	10
13. «Пахтакор»	11	3	3	5	13—15	9
14. «Локомотив»	12	3	3	6	11—17	9
15. «Спартак» Вл	11	2	4	5	11—17	8
16. «Металлург»	12	2	4	6	6—13	8

• *Инсон омили*

ҒАМХЎРЛИК ҲАМИША ЎЗИНИ ОҚЛАЙДИ

ЯНГИЙЎЛ районидаги Усмон Юсупов номли боғдорчилик-узумчилик комбинатида ишлаб чиқаришдаги вазият нақадар мураккаб бўлмасин, аёллар ҳафтасига роппа-роса беш кун ишлашади. Ишлаганда ҳам, бу ерда шанба ва якшанба кунлари мажбуран ишлатилган пайтларидагидан анча унумлироқ меҳнат қилишмоқда.

— Меҳнаткашларни ижтимоий жиҳатдан ҳимоя қилиш — бу маъмурият касаба уюшмаси ташкилоти билан биргаликда ишлаб чиққан ва оғишмай амалга ошираётган тадбирларнинг бутун бир мажмуидир, — дейди комбинат директори Ш. Ҳусанов. — Моддий ёрдам, меъёрида меҳнат қилиш учун шароит яратиб бериш шулар жумласидандир.

Хотин-қизлар учун қатъий иш ҳафтаси белгилаш ва унга сўзсиз амал қилиш ҳам кўрилаётган тадбирларнинг бири, холос. Пенсияга чиқаётганлар бир йўла беш ойлик маошни олишади, якка тартибда уй қураётганларга қарийб икки миллион сўм узоқ муддатли қарз берилган. Комбинат ўнлаб куб метр тахта, олти вагон шифер, эллик тонна цемент олиб келганлиги сира кутилмаган воқеадек туюлади. Бу — мол айирбошлаш тўғрисидаги битимларнинг, қолаверса одамлар яхшироқ ишлашлари учун шароит яратиб бериш йўлида қилинаётган саъй-ҳаракатларнинг натижасидир. Қурилиш материаллари аввало якка тартибда уй қураётганларга берилади. Йилига бир ярим миллион дона ғишт чиқара оладиган ғишт заводи ҳам улар учун ва албатта бошқа эҳтиёжларни кўзлаб қурилган.

Бу ғамхўрликларнинг барчаси одамларда ҳозирги беқарор турмушда эртанги кунга ишончни, ўзларининг ижтимоий жиҳатдан ҳимояланганликларига ишончни мустаҳкамламоқда. Шунга яраша ходимларнинг кайфияти ҳам яхшиланмоқда, ишлаб чиқаришда яхшироқ меҳнат қилиш истаги пайдо бўлмоқда. Бу йил комбинатда режалаштирилганидан минг тонна кўп мева маҳсулоти тайёрлаш мўлжалланган.

Одамлар ишдан кейин дам олишлари мумкин бўлган жойлар ҳам бор. Бу ерда стадион, маданият саройи ишлаб турибди. Жамоа Ялта, Кисловодск, Юрмаладаги санаторийларда ўз жойларига эга. Комбинат ўз даромадидан районга ҳам умумий эҳтиёжлар учун пул ажратяпти. Масалан, район марказий касалхонасини жиҳозлаш учун 28 минг сўм, аҳолини тиббий кўрикдан ўтказишни ташкил этишга беш минг сўм ажратди.

Бу харажатларнинг ҳеч бири беҳуда эмас, деб ҳисоблашмоқда комбинатдагилар. Қачонки инсон кўплашиб ишлаб топилган маблағнинг фойдасини ўзи ҳис қилса, шунда у кўтаринки руҳ билан ишлайди.

В. ДРАЧЕВ,
ЎзТАГ мухбири.

КЎРИК ЯКУНЛАНДИ

ОХУНБОБОЕВ номли жамоа хўжалигида дала шийпонлари ва болалар боғчалари ўртасида кўрик-танлов эълон қилинганди. Яқинда ушбу кўрик якунланди. Кўрик натижалари бўйича хўжаликдаги Абдушукур Савдобоев бошлиқ 2-бригада дала шийпони биринчи ўринни олди, ҳамда 200 сўм пул билан тақдирланди. Болалар боғчалари ўртасида 1-бригада дала шийпонига жойлашган «Шодлик» мавсумий ясли ғолибликни қўлга киритди ва 100 сўм пул билан мукофотланди. Шунингдек, хўжаликдаги И. Усмонқулов, Д. Тешабоев, М Аҳмедов, Ю. Мирзааҳмедов бошлиқ бригадалар дала шийпонлари, 5-, 10-бригадалардаги яслилар ва «Юлдузча» марказий болалар боғчаси ҳам кўрик-танловида юқори баҳоланди.

Т. ТЎҚЛИБОЕВ,
Чиноз райони.

• *Табиат ҳодисаси* • *Табиат ҳодисаси* •

КАСПИЙ ЯҚИНИДАГИ «ҚОРА ТЕШИК»

Ҳаммаси ер қаърига кетди

Чўпонларнинг бири ўз подасини кўп йиллар давомида шу йўлдан ҳайдаб ўтарди. Қўйлар сув ичиш учун тўхтадилар-да, қумга чўкиб кетабошладилар. Бутун бошли катта подадан биророрта ҳам қўй қолмади...

Қолмиқистон ҳудудида бундай воқеаларни истаган районда эшитиш мумкин. Бир неча йил илгари Қораер районида ҳатто катта нефть минораси ҳам бутунлай чўкиб кетди. Яқин-яқинларгача унинг бир қисми ердан чиқиб турарди. Бу ҳақиқат эди. Бироқ у ҳақда гапиришни исташмас, овоза қилишдан ҳайиқар эдилар.

Бу қандай ҳодиса? Нима учун фақат Қолмиқистонда содир бўлаяпти? Нима учун бундай ғайритабиий ҳодисалар ҳақида маълум қилинмасди? Бу ва бошқа шу каби саволларга СССР Фанлар академияси Қолмиқистон ижтимоий фанлар илмгоҳининг кичик бўлим мудири Е. Цуцкин жавоб беради:

— Бу ерда содир бўлаётган жараёнлар мураккаб, бунинг устига улар на илмий, на амалий жиҳатдан ўрганилган. Шу сабабли ҳам у кўпдан-кўп мишмишларнинг туғилишига сабаб бўлаяпти. Чунончи тўла асосланган қўрқувлар пайдо қилаяпти. Коинотимиз кўринишидан текис ва яссидир, аслида эса катта дарзлари бор. Ички зўриқишлар натижасида чўктирувчи ролини ўйновчи тупроқости сувлари ер сатҳига кўтарилади. Шунда қум билқиллама бўлиб қолади.

Қолмиқистон ҳудудининг ўзига хос бундай хусусияти шунинг натижасики, у Каспийёни чуқурлигининг жануби-ғарбий қисмини эгаллаган. Жаҳонда энг чуқур бу пастликни геологлар «қора тешик» деб атайдилар.

Қолмиқистонда нефть ва газнинг жуда катта захиралари тўпланган. Бироқ кўпгина конлар (худди Астрахань газ-конденсати конлари каби)да заҳарли газ — олтингугурт ангидриди каби асабни фалаж қилувчи зарарли аралашмалар ва газлар жуда кўп миқдорда бор. Шу сабабли бу ерда фойдали қазилмаларни қазиб олиш, қурилиш, портлатиш ва бошқа шунга ўхшаш ишларни ниҳоятда эҳтиёткорлик билан олиб бориш лозим.

Бундай ҳодисалар Каспийёни чуқурлигининг бошқа қисмларида ҳам содир бўлаётганлиги кузатилмоқда. Масалан, Тенгиз газ конида (37-қудуқ) нефтни бурғилаш минораси барча агрегатлари, дастгоҳлари билан бирга ер тагига бутунлай чўкиб кетди. Ҳозир унинг ўрнида кўл бор. Шундай ҳодиса Карачаганакда ҳам содир бўлди. Бошқа майда-чуйда чўкишлар ҳам кўп. [illegible] Бекорга шундай қилишади. Бу билан ўзларига ва бошқаларга ҳам фақат зарар келтиришмоқда. Бундай ҳодисаларни сир сақламасдан [illegible] лиш аломатларини кузатиш, бир сўз билан айтганда ҳали ҳам кўп жиҳатдан сирли бу ҳодисаларни ўрганиш лозим.

(«ТРУД»дан).

Муҳаррир
Н. НАСИМОВ.

Тошкент ҳақиқати («ТАШКЕНТСКАЯ ПРАВДА»)

БИЗНИНГ МАНЗИЛГОҲ: 700000 ТОШКЕНТ, ГСП ЛЕНИНГРАД КЎЧАСИ, 32.

Муҳаррир ўринбосарлари — 335885, 325747, 325748, 337916; масъул котиб — 334808, 325353, масъул котиб ўринбосарлари — 325750, бўлимлар: мафкура, ёшлар ҳаёти ва ахборот — 325778, 325645, 337010, Қишлоқ хўжалиги — 325647; саноат, қурилиш ва транспорт — 325749; маҳаллий Кенгашлар ҳаёти — 325733, ижтимоий масалалар — 325556; маданият — 325767, адабиёт ва санъат — 325553; хатлар ва оммавий ишлар — 334048, 325354, жамоатчи кенгаш қабул хонаси — 33-40-48, 325354, эълонлар бўлими —325727.

Индекс: 64672. Ўзбекистон Компартияси Марказий Қўмитаси нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси. Тошкент шаҳри. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12

Буюртма—5335. Босишга топшириш вақти — 20.30. Босишга топширилди — 20.30.